Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 14 (797) LÖRDAGEN DEN 5 APRIL 1902. 15:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:	UTGIFNINGSTID:	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE:	BYRÅ OCH EXPEDITION:	KOMMISSIONÄRER
IDUN ..... KR. 6:—	HVARJE LÖRDAG.	FRITHIOF HELLBERG	KLARA S. KYRKOGATA 16, 1 TR.	ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALLDELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR.
IDUNS PRAKTUPPLAGA ..... » 8:—		TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3.	ÖPPEN KL. 10—5.	
IDUNS MODETIDN. MED PL. » 5:—	LÖSNUMMERPRIS: 10 ÖRE.	REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING.	ALLM. TEL. 6147. RIKS 1646.	STOCKHOLM IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
IDUNS MODETIDN. UTAN PL. » 3:—				

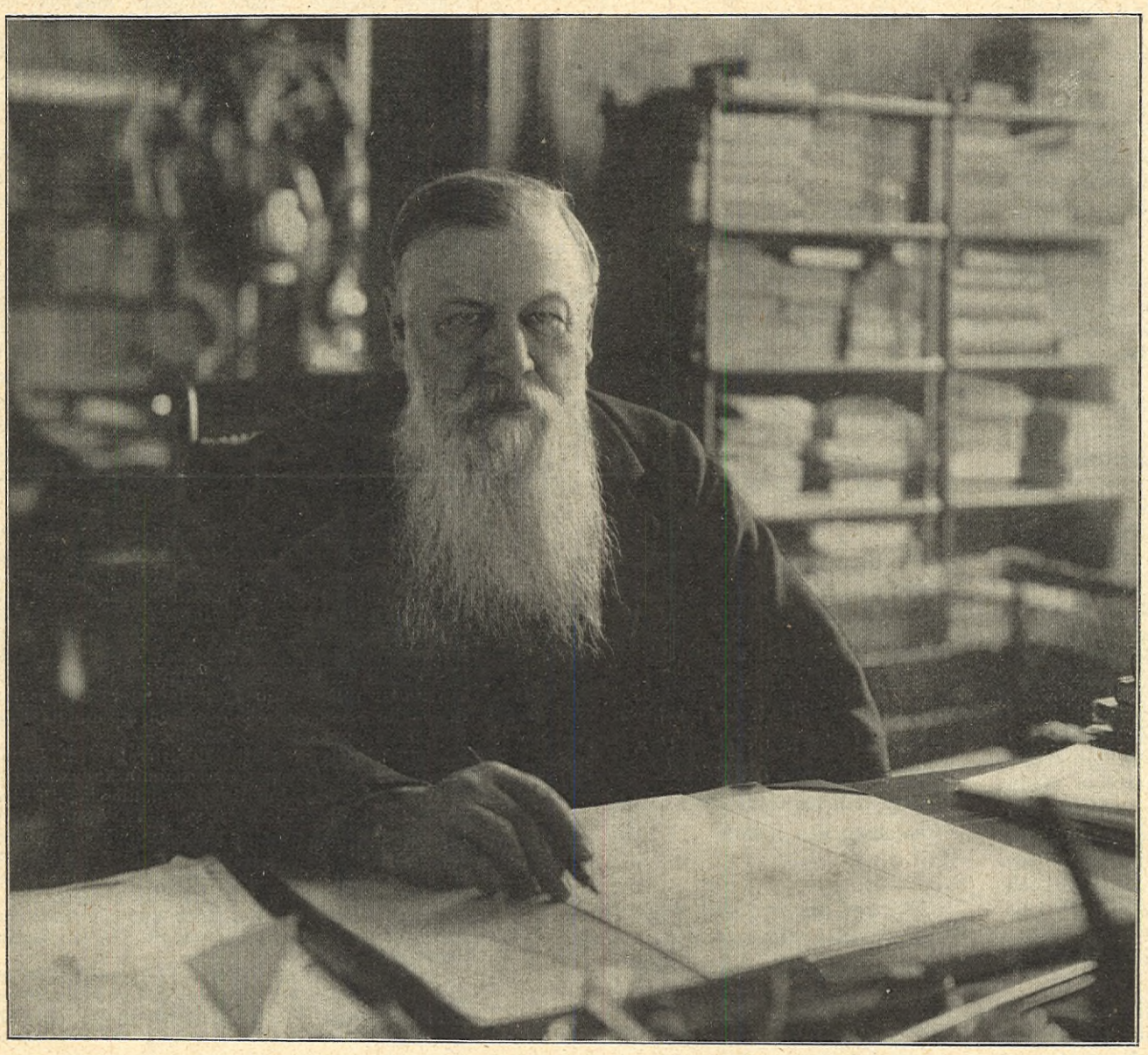

RIKSANTIKVARIEN HANS HILDEBRAND. FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

HANS HILDEBRAND.

PÅ SEXTIOÅRSDAGEN.

RIKSANTIKVARIEN HILDEBRAND är en förbindelse af titel och namn, som nu hos oss har sextiofem års häfd: *Bror Emil*, fadern, uppbar den ifrån 1837 till 1879, sonen *Hans* vidtog sistnämnda års sista dag och uppbär än med ungdomsfrisk kraft det väldiga värfvet. Men han har hunnit sextioårsåldern under sitt trägna arbete för fornhäfd och fornvård.

Hans Olof Hildebrand Hildebrand bär både som dop- och släktnamn det uråldriga, frejdade och vidt spridda germanska namnet, men han känner endast svenska anor. Han föddes i Stockholm den 5 april 1842 och växte upp bland de fornsamlingar, hans far vårdade och oaflåtligt ökade. Skolans läxor fingo samtidigt med iakttagelserna bland fornminnen utveckla hans begåfning, och redan som sextonårig gymnasist blef han rådspord som arkeolog af själfva Thomsen, det Oldnordiske Museums grundläggare i Köpenhamn. Men det blef först några år senare, som han på allvar blef arkeolog, efter omfattande studier inom historia och naturvetenskaper.

Hans Hildebrand blef student i Upsala 1860 och filosofie doktor 1866, med första hedersrummet bland de promoverade. Han hade då författat och i katedern försvarat en afhandling om »Svenska folket under hednatiden». Denna skrift har utgått i två svenska och en tysk upplaga samt gjort fosterlandet mycket gagn: det var den första, som lät allmänheten veta, hvart fornforskningen bragt fornhäfden.

I Statens historiska museum anställdes Hildebrand 1865. Han hade redan då besökt utländska muséer för fornminnens vård och fortsatte oförtrutet sina studieresor i Sverige och utlandet. Det Letterstedtska stipendiet erhöll han 1870 och kunde därigenom företaga en vidsträckt färd i Europa; 1871 var han Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens ombud vid den arkeologiska kongressen i Bologna. Här höll han föredrag om *spännet* från bronsåldern; han fäste uppmärksamheten på spännets utveckling i vissa typer, en iakttagelse som blef grundläggande för arkeologiens kronologi och sedan fullföljts i den komparativa arkeologien. Denna typologi har sedan utvecklats, särskildt genom Montelius, under det Hildebrand af det ofantliga område, fornminnena omfatta, mer och mer valt Sveriges Medeltid till föremål för sin forskning, i synnerhet sedan han 1879 blef sin faders efterträdare som riksantikvarie, vårdare af riksbankens mynt- och medaljsamling samt sekreterare i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien. Men han har fortfarande deltagit i fornforskarnes kongresser, fortfarande gjort studieresor i utlandet och genom skrifter och föredrag framställt sina åsikter om forskningens resultat.

Riksantikvarien är en statsinstitution, Vitterhets-, historie- och antikvitets-akademien är en annan. Men akademien hvilar på riksantikvarien, som är hennes permanente sekreterare. Statens historiska museum och alla fornminnen i riket, särskildt alla äldre kyrkor, stå under dessa båda institutioner. När aka-

demien »arbetar», är det riksantikvarien, som föredrager handlingar rörande kyrkors byggnadsförhållanden, ruiners omvårdnad, fynds inköp m. m., och han som föreslår och expedierar akademiens beslut. Han är förestånd-are för historiska museum, myntkabinettet, akademiens bibliotek och arkiv, han skall hålla ögonen på rikets fasta fornminnen, att de icke förfaras, och om sådant ständigt korrespondera med myndigheter af högre och lägre ordning öfver allt Sveriges land. Och han skall vara »specialist» på mynt och medaljer, på kvarlefvorna från alla förgångna generationer, från äldre stenåldern till fars och farfars dagar. Och han skall vara skriftställare om allt detta. Och hvad han vet, skall han tala om för folk, som kommer till museum och vill veta besked...

Ja, Hans Hildebrand gör det också, han hinner med mer än de allra flesta, men kan icke hinna med allt ändå. Han har biträden. Men hans egen arbetsbörda är kolossal. Lyckligtvis äro hans goda humör och hans välvilliga sinnelag outtömliga.

Bland hans många skrifter är den förnämsta, den för svenska allmänheten och för det svenska kulturstudiet ojämförligt viktigaste, hans väldiga verk: *Sveriges Medeltid, kulturhistorisk skildring.* Boken är rikt illustrerad, och illustrationerna äro utmärkta afbildningar, hufvudsakligen från föremål i Statens historiska museum. Den omfattar redan 2650 sidor, men är icke afslutad. Vi önska både författaren och den svenska bokskatten lyckan att få boken afslutad och försedd med ett dugande register. Under tiden äro de utkomna delarna ett ståtligt vittnesbörd om hvad vi äga kvar från fäderna den tiden Sverige tillhörde det kristna Europa under Roms välde. Och ett lysande vittnesbörd om Hans Hildebrands kunskaper och arbetsnit äro de äfven.

Och många andra verk har han skänkt samtid och framtid. Vår senare medeltids politiska historia har han behandlat i en del af det Linnströmska illustrerade verket »Sveriges historia», som nu i omarbetad form torde vara att förvänta. »Den kyrkliga konsten under Sveriges medeltid» har han redan 1875 ägnat en särskild skrift. »The industrial arts of Scandinavia in the pagan time» utgaf han på begäran af den engelska »Committee of counsil of education», och vid tvänne tillfällen har Hildebrand på inbjudan hållit föredragsserier i England. I Sverige har han redan på 1860-talet hållit offentliga föredrag och ännu i år därmed fortsatt. I många tidskrifter är han medarbetare, för två jämväl redaktör: »Antikvarisk tidskrift för Sverige» och »Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademiens månadsblad», liksom för Akademiens handlingar. Dessa tre publikationer utkomma dock icke regelbundet.

Hildebrands framstående verksamhet har föranledt talrika ledamotskallelser till akademier och lärda sällskap och han har fått mottaga ovanligt många ordensdekorationer af främmande regenter; Sveriges och Norges konung har hedrat honom på samma sätt. Svenska Akademien och Vetenskapsakademien ha kallat honom till ledamot, Konstakademien till hedersledamot. Och i Sveriges hufvudstad är han en mycket populär man.

Hans rika begåfning, hans trägna arbetsnit hafva gjort honom till en lärd man, en väldig skriftställare, en god föreläsare. Från ungdomen gift, har han i familjelyckan utvecklat sitt goda hjärta. Så får han på sextioårsdagen mottaga vår hyllning och vårt tack för hvad vi lärt af honom, och vår försäkran, att vi af honom förvänta ännu mera.

HARALD WIESELGREN.

LIFSGLAD.

DU FRESTAR med fagra färger,
du lockar som skön musik,
med kyssar och tal du snärjer,
din mun är på löften rik,
du dansar och ler och smeker,
du dagar och nätter leker
med den, du i skötet burit
och som sig åt dig försvurit,
du dårar ditt offer, Lif,
med bländande tidsfördrif.

Jag följer dig, dit du lockar,
jag går i din lustgård in,
den vackraste frukt jag plockar,
och solen jag kallar min.
Berusande dofter gunga
i luften och fåglar sjunga,
och vindarne hviska dikter,
och glömsk af för tunga plikter,
jag vandrar invid din arm,
du Lif, som en yngling varm.

Jag lefver som i en saga
och njuter att vara till,
kan icke som andra klaga,
och sorg jag ej känna vill.
Mig ingen till suckar tvingar,
så länge min ungdom klingar
i blodet och kärlek sjunger
till tröst för min längtans hunger
och, hvart jag än skådar, står
du, Lif, en förförisk vår.

Jag känner en dyster sägen,
att nöjet är blott ett sken,
vid afgrunden slutar vägen,
där hvila de dödas ben.
Och ögonen skola brista,
och jag skall bli lagd i kista,
förintelsens mask skall tära
det stoft, som fick lyckan lära,
och, Lif, jag förglömd skall bli,
en utsjungen melodi...

Nej, nej, det är lögn! Jag krossar
hvar tanke på detta slut.
Af solsken mitt öga fråssar,
och solen ej släckes ut.
Det brusar ett haf af drömmar,
och i fantasiens tömmar
jag håller med djärfva händer
och kör genom diktens länder.
Du, Lif, vid min sida står,
på dig icke döden rår!

FREDRIK NYCANDER.

SKANDINAVIENS ERKÄNDT FÖRNÄMSTA MODEBLAD ÄR IDUNS MODETIDNING, som för helt år kostar endast 5 kr. för planschupplagan, 3 kr. för den vanliga upplagan.

»MODERNT BARBARI.»

DET HAR, och väl också med skäl, förebråtts den s. k. kvinnorörelsen i vårt land, att den ägnat sin omsorg nästan uteslutande åt den *ogifta* kvinnan, åt att lossa de band, i hvilka lag, fördomar och gammal häfd hålla henne fjättrad för att i samhället ställa henne som en fri och själfständig medborgarinna vid sidan af mannen. Däremot har alltför liten uppmärksamhet riktats på det omyndighetstillstånd, i hvilket den *gifta* kvinnan befinner sig, så mycket kännbarare och oefterrättligare, ju mer den ogifta kvinnans ställning förbättras.

Under de senare åren har emellertid uppmärksamheten alltmera riktats på denna disproportion i arbetet för kvinnans frigörelse. Man har förstått orimligheten i att låta den ogifta kvinnan uppfostras och danas för en medborgerlig ställning, som hon sedan i äktenskapet förlorar. Skall alltjämt makans och moderns uppgift framhållas som kvinnans förnämsta och lyckligaste, då böra där också tillförsäkras henne helt andra rättigheter öfver sig själf, sin egendom och framför allt öfver sina barn, än som nu är fallet.

Den gifta kvinnan bör medborgerligt likställas med andra samhällsmedlemmar än fattighjon och idioter, och *mannens målsmanskap* med allt det förnedrande beroende, som detta *kan* medföra, afskaffas. I ett annat sammanhang torde Idun komma att lämna en närmare utredning af hela denna fråga.

Hvad som nu emellertid närmast föranledt ett yttrande från vår sida är en under nuvarande års riksdag, genom Fredrika-Bremerförbundets tillskyndan väckt motion, som synes oss innebära ett steg i den rätta riktningen. Det gäller moderns rätt öfver sina barn vid skilsmässa. Vi anföra här förbundets framställning.

Förslag till ändring af giftermålsbalken. På Fredrika-Bremer-Förbundets styrelsesammankomst den 15 januari diskuterades frågan om ändring af den del af kap. 15 § 2 giftermålsbalken, hvari säges: att om man och hustru »bägge äro till skillnaden vållande, då äger den boet och barnen förese, som bäst därtill fallen är — — — Äro de lika därtill fallne, vare då mannen närmare». Diskussionen utmynnade i det beslutet, att Förbundet skulle söka verka för, att en motion till riksdagen inlämnades med innehåll:

»att riksdagen måtte i skrifvelse till k. m:t hemställa om införande af sådana ändrade eller förtydligade bestämmelser i gällande lagstiftning om äktenskapsskillnad, att vare sig denna är slutlig eller ålagd på ett år till säng och säte, rätten att förese barnen må tillerkännas den af makarna, som i sådant hänseende är mest passande eller, om de äro därtill lika fallna i öfrigt, den, som i afseende å hvarje barns ålder, kön och andra förhållanden pröfvas för detsamma såsom vårdare lämpligast.»

Den motion, som i följd af Förbundets åtgöranden inlämnats till riksdagen, har, sedan Förbundets hemställan åberopats, af motionären fått följande lydelse:

— — — — — — — — — — — — — — — —

Då riksdagen år 1899 i skrifvelse till Kongl. Maj:t begärde utarbetande af förslag till ny lagstiftning rörande skillnad i äktenskap och trolofning, lärer riksdagen tilläfventyrs ej vara benägen att i afvaktan härpå uti särskilda skrifvelser ytterligare framföra speciella önskemål, som därvid böra komma under öfvervägande. Icke heller är det antagligt, att statsmakterna skulle finna lämpligt eller ens möjligt att särskildt för sig slutgiltigt ordna den af Förbundet upptagna angelägenheten utan sammanhang med det mera omfattande lagarbete, som afses med riksdagens skrifvelse.

Då emellertid denna senare lagstiftnings slutliga lösning med all sannolikhet måste draga ut på tiden, förtjänar i alla händelser att öfvervägas, huruvida ej ur nuvarande lagstiftning kan redan nu borttagas den öfverklagade principen, så att den ej får tillfälle att vidare i tillämpningen göra sig gällande. Därtill synes ock allt skäl föreligga, då densamma med nuvarande rättsuppfattning

innebär en stor orättvisa mot hustrun och en kränkning af hennes dyrbaraste plikter och rättigheter. En ändring kan äfven lätt åvägabringas, genom att orden »vare då mannen närmare» utbytas mot t. ex. »skilje då domaren dem emellan, efter ty som skäligt pröfvas.»

På grund häraf får jag vördsammast föreslå: att riksdagen ville för sin del antaga den ändring af 15 kap. 2 § Giftermålsbalken att orden »vare då mannen närmare» utbytas mot: »skilje då domaren dem emellan efter ty som skäligt pröfvas».

Man behöfver ej ägna mycken eftertanke åt denna sak för att finna, att denna paragraf från 1734 års lag är af förmögenhetsrättslig innebörd och möjligen kunde vara på sin plats för öfver 150 år sedan, då hustrun merendels var oförmögen att något själf förvärfva eller förvalta, men i vår tid är den en ren absurditet. Att likställa fadern och modern på ondt och godt, förklara dem båda vållande till oenigheten sins emellan och lika »fallna att förese boet och barnen», men så tillerkänna den ena parten en dylik förmånsrätt är, som motionären säger, »en stor orättvisa mot hustrun och en kränkning af hennes dyrbaraste plikter och rättigheter.» Att lagen i detta fall skall fordra slitandet af det heligaste band, bandet mellan mor och barn, då den förra icke brustit i sina skyldigheter mot dessa barn och visat sig lämplig att handhafva deras uppfostran, är upprörande för vår tids rättsmedvetande.

Förutnämnda motion har emellertid afstyrkts af lagutskottet och afslagits af första kammaren, då den däremot bifallits af andra kammaren. Man anför som skäl för afslag dels att förslag till ny lagstiftning rörande äktenskapsskillnadsfrågan redan är under arbete, att tillämpningen af nämnda paragraf torde vara ytterst sällsynt, samt att det skulle vålla domaren svårigheter att här ej ha gifna bestämmelser att tillämpa. Dessa skäl ha på ett förträffligt sätt bemötts af reservanterna i lagutskottet, som bl. a. visat, att denna detaljändring ej på något sätt kan inverka störande på arbetet i den nya lagstiftningen i frågan och att det är en ren fördel för domaren att vid fall sådana som dessa, där olika synpunkter göra sig gällande vid hvarje individuelt fall, ej vara bunden af lagens bokstaf.

Det är ju klart, att denna föråldrade paragraf en gång kommer att utgå i den nya lagstiftningen vid äktenskapsskillnad och den kränkning af rättsmedvetandet som den innebär bortfalla. Tyvärr har emellertid frågan förfallit för denna riksdag, därför att första kammaren ej visat sig äga samma klara uppfattning af rättvisan och billigheten i den här framförda fordran som den andra.

En talare anförde, att denna fråga vore af »ytterst ringa betydelse». Häremot vilja vi invända dels att en erkänd, uppenbar orättvisa *aldrig* kan sägas vara af ringa betydelse och dels att detta ingalunda är fallet, när det gäller en bestämmelse, som så afgörande kan ingripa i människors lifsöde. Vore t. ex. en lagbestämmelse om oproportionerligt högt straff för stöld af 25-öres värde af ringa betydelse, därför att tillämpningar sällan skulle komma i fråga? Är detta räsonnemang prof på manlig logik, låt oss då be om den så förkättrade kvinnologiken!

Hvad den sällsynta tillämpningen af ifrågavarande paragraf beträffar vilja vi anmärka att om *endast en mor* under paragrafens återstående lifstid faller offer för densamma, så är detta *en mor för mycket.*

I långliga tider ha våra skalder och andra författare sjungit kvinnans lof som moder Men vår tids mödrar behöfva annat och mera än de granna deklamationerna, de frasrika utgjutelserna, de behöfva framför allt skydd för att skoningslöst, till förmån för mannen, beröfvas sin dyrbaraste, sin heligaste rätt — rätten öfver de barn de fött till världen.

Och de dagar varda nog kommande, då intet lagbud beröfvar en mor, som icke förklarats olämplig, det dagliga samlifvet med sina barn, och då tillvaron och tillämpningen af en paragraf som den här omhandlade rubriceras som en kvarlefva af barbari, ovärdigt 1900 talets kvinnor.

PÅ OLIKA SPRÅK. SKISS FÖR IDUN AF ALFA.

HON STOD vid fönstret i hatt och kappa, litet framåtböjd för att kunna se ner på gatan, och allt emellanåt vände hon hufvudet in mot rummet och kastade en snabb blick på den stora väggklockan. Att han då aldrig kom!

I ett tag låg hon framstupa öfver fönsterkarmen — hon hade upptäckt honom nere i backen, och kisande och blinkande låg hon där nu och såg på honom med muffen tryckt intill pannan för att skydda sig mot solen. Men så långsamt han gick och så allvarsam han såg ut. Och inte tittade han upp en enda gång.

Nå ändtligen, ändtligen! Hon stod redan med tamburdörren vidt uppslagen innan han hunnit ringa. »Du ser mig just inte ut som en man den där skall fira sitt bröllop om några veckor! Jag har stått färdigklädd i en halftimme.»

Han lade ifrån sig hatt och käpp och drog henne sedan med båda händerna in i rummet.

»Men hvad går åt dig.... Vi skulle ju gå... Kanske du rent af har glömt att det är i dag vi skola gå och ta ut lysning?» Hon såg nästan ond ut, så förvånad var hon.

»Vi ha god tid på oss ännu, barn lilla, det är öppet till ett. Jag måste tala med dig om en sak först — vi gå den här vägen in i ditt rum, så slipper jag stanna i salongen och hälsa.»

Hon såg att det var fråga om något viktigt, och det låg ett drag af allvar och beslutsamhet öfver hans ansikte, som tystade hennes invändningar. —

Hans hand slöt sig fast om hennes handled, när han drog henne ner till sig i soffan där inne i hennes eget lilla rum, och han såg på henne, sorgset, nästan bedjande.

»Det är så tungt det jag kommer för att säga dig, men när det väl är sagdt, skall du förstå, att jag gjort det därför, att det är något så stort för mig, att du skall bli min hustru, därför att min känsla är så stark att hela mitt lif måste ligga öppet för dina ögon, innan du följer mig för alltid. — — — Ty jag måste be dig välja än en gång.» — Hans hand smög sig så tröstande ömt om hennes, som ville han mildra ordens hårda mening.

Hvart ville han hän? Hon förstod honom ej, men hon blef rädd med ens och det ryckte i munvinklarna som i väntan på gråt. Han blef henne så främmande med denna underliga blick, som hon aldrig sett förr, hon ville bort från honom — hvarför skulle han tränga hit in i hennes ljusa flickrum för att göra henne ondt?

»Du måste veta allt om mig, som jag vet allt om dig.» Han satt framåtböjd och såg rakt ner framför sig medan han talade. »Fast du ofta frågat mig om mig själf, har jag aldrig svarat dig riktigt, därför att det svar jag måste ge dig har varit så svårt att få fram. Och därför kommer det nu i elfte timmen — i så pass god tid ändå, att du hinner bestämma för andra gången öfver oss båda.

Det har funnits en före dig, som jag hållit mycket af. Hon hörde ej till samma sorts människor som du, ej till samma samhällsklass, menar jag. Hon var fattig och stod ensam i världen, och jag bär på tunga samvetskval för hennes skull. Hon är död nu, men vi ha ett barn som lefver.»

Hennes hand, som hållits fången i hans, kufvad af styrkan i hans vilja, slet sig lös med ens, och hon sjönk ner med hufvudet i soffkudden och händerna tryckta mot ögonen. Och på en lång stund hördes intet annat i rummet än hennes krampaktiga snyftningar.

»Det känns som om allt skulle brista för mig.... Som om du skymfat mig, slagit mig midt i ansiktet...» Hennes röst var tjock och kväfd af gråt. »Och du, som jag trott på, som jag satt öfver alla andra — aldrig kan jag tro på dig mer efter detta. Åh, en sådan uselhet, en sådan bottenlös uselhet!»

»Men kära, kära lilla barn, det är ju just för att få sanning och förtroende mellan oss som jag sagt dig detta. Och det är så länge sedan, vet du, långt innan jag kände dig eller visste att du fanns. Hon dog för fem år sedan, strax efter sedan hennes lilla gosse föddes.... Inte skall du tro, att jag är sämre än andra för det jag nu har sagt dig.» Han höll upp ett ögonblick, och när han märkte att hennes gråt upphört, fortsatte han att tala, dämpadt och stilla liksom för att få henne att se det hela i ett mildare ljus. »Han, gossen, har allt sedan han föddes varit inackorderad på landet i en bondfamilj. Tanken på, att jag aldrig gjort så mycket för honom som jag borde har aldrig lämnat mig någon ro, men du vet ju... Jag har ej familj, min ekonomiska ställning har inte förr än nu varit vidare god. Jag har ju måst lefva på ungkalsmanér, har inte haft något hem hitintills.»

Hans röst började åter bli tveksam, liksom fruktade han sina egna ord, men i hans ögon låg ett spändt uttryck, som hon ej såg.

Hon hade endast följt sin egen tankegång och därför hade hans sista ord gått alldeles förbi henne. Men nu reste hon sig upp och stod framför honom, stark och hög med ögon som lyste — en helt annan kvinna än den som stått här inne för en stund sedan, skygg och förskrämd i väntan på det förfärliga, som skulle komma.

»Jaså, det också, äfven det drar du fram till ditt försvar! Du är inte sämre du än andra! Och med denna den tarfligaste af alla fraser tror du, att en man kan rentvå sig i en kvinnas ögon, för att han fört ett dåligt lif. Ja, dåligt, dåligt!..... Och du tror att jag skall hålla till godo nu, jag skulle ge dig allt, jag som aldrig vetat af någon, aldrig brytt mig om någon annan än dig.... Nu, när jag vet, hurudant ditt förflutna varit!»

BARNKLÄDER
I största urval
och
till billigaste priser
hos
M. BENDIX,
16 Regeringsgatan 16
och
5 Sturegatan 5.

»Men du hörde ju, hvad det var fråga om.» Hans röst hade fått en klar och bestämd klang. »Det var en kvinna, som jag älskade . . .»

»Jaså, det kallar du kärlek» — hon var alldeles blek och linierna kring hennes mun blefvo skarpa i högmodigt förakt — »att sänka sig ner till en simpel obildad kvinna, som' är redo till hvad som helst. Om *det* är din kärlek, du, så blir det nog bäst att vi två säga hvarandra farväl.»

Han försökte fatta hennes hand, men hon vände sig bort och ryste till, som om hon frös.

»Det är väl bäst jag går då,» sade han. »Du är allt för upprörd, för att vi skulle kunna tala lugnt om den här saken i dag.»

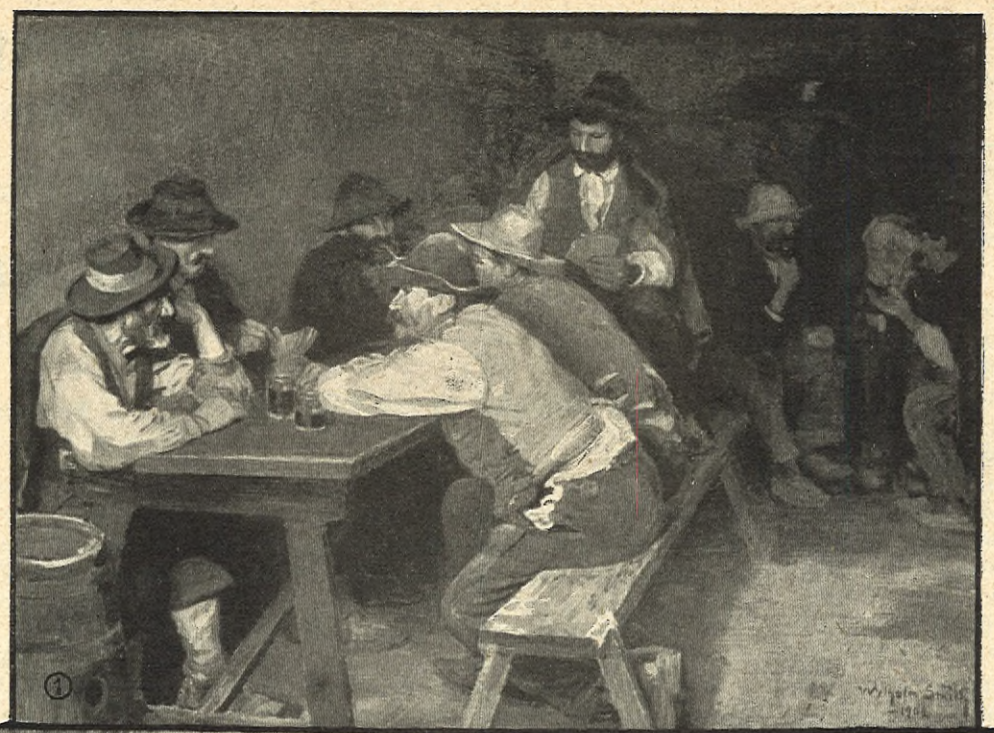

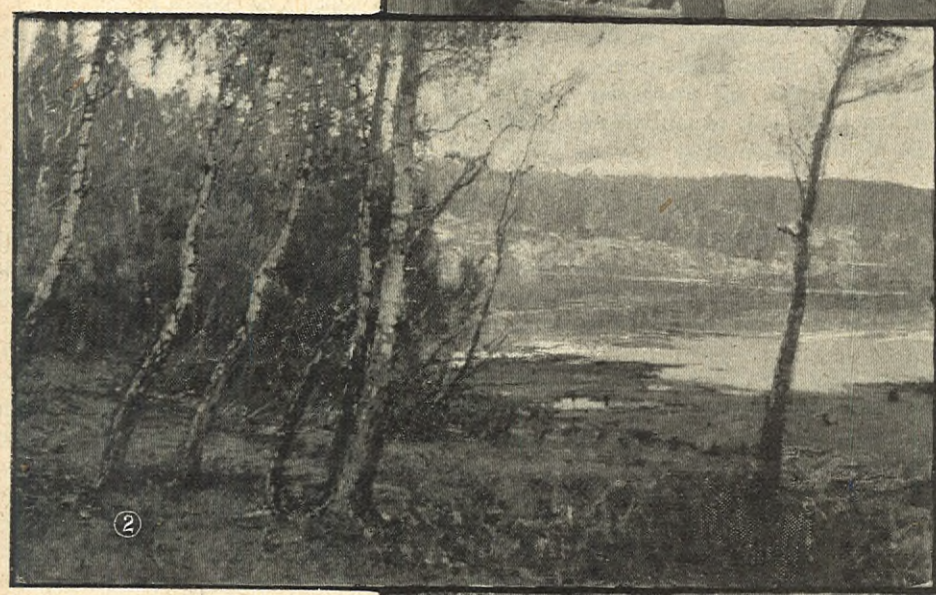

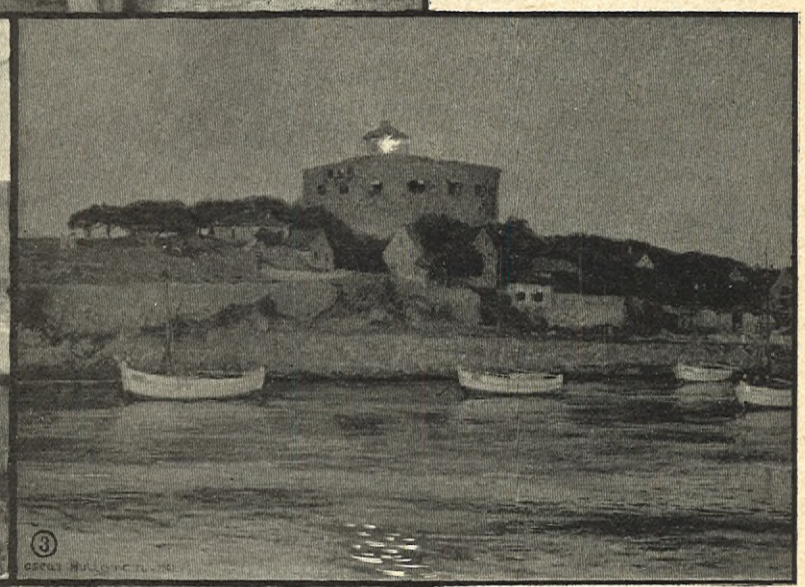

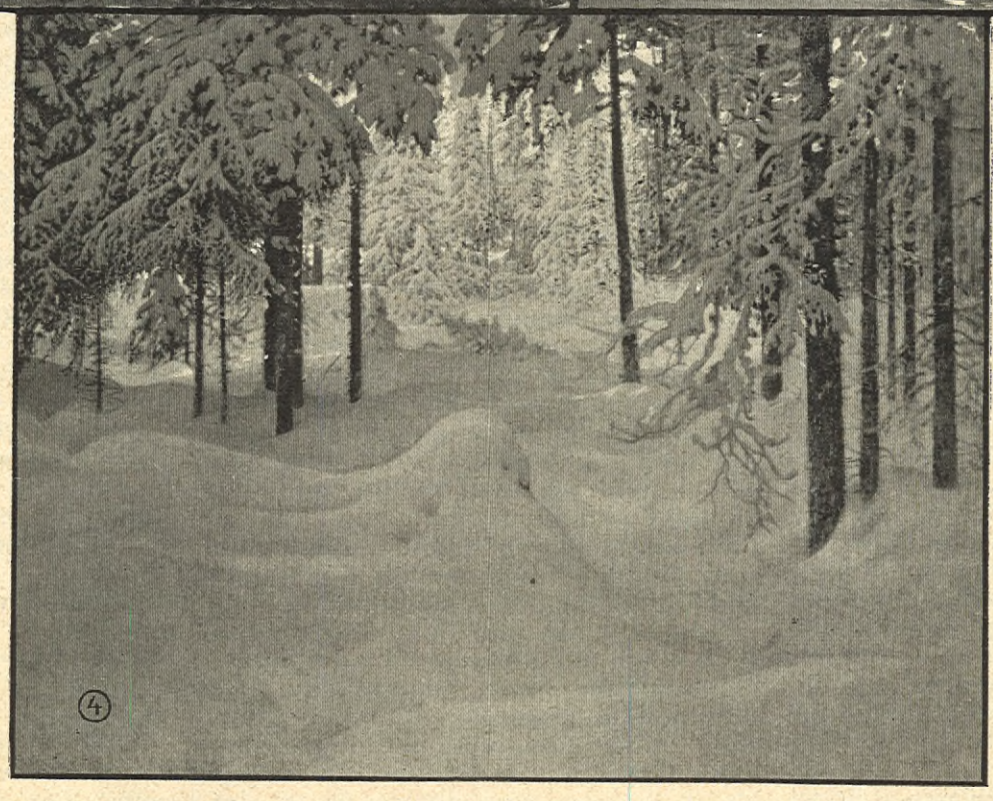

DE TILL STATSINKÖP FÖRESLAGNA TAFLORNA Å SVENSKA KOSTNÄRERNAS FÖRENINGS UTSTÄLLNING. 1. OSTERIA; AF WILHELM SMITH. 2. AFTON VID EN SJÖ; AF ALFRED BERGSTRÖM. 2. NÄR FYREN TÄNDES; AF OSCAR HULLGREN. 4. MIDVINTER; AF ANSHELM SCHULTZBERG.

När han kommit fram till dörren, vände hon sig ofrivilligt om, liksom förvånad öfver, att han verkligen på allvar ville gå. Deras ögon möttes en sekund, och i hans läste hon ett svårmod, som hon dunkelt anade, att hon ej förstod.

*

Käraste!

Två långa dagar ha gått, och jag har inte sett dig, inte fått en rad ifrån dig. Din tystnad kommer mig att inse, hur djupt jag sårat dig, och därför anser jag det vara min plikt att själf taga första steget till försoning. Enligt den herrmoral du sist utvecklade, måste jag naturligtvis ha förefallit dig ytterst exalterad och öfverdrifven. Men dessa två dagar af lidande och eftertanke ha gjort mig till en annan människa — sådan, som jag tror, att du vill ha mig. Jag har lärt mig förstå, att man ej får sikta för högt, att man måste pruta ner sina ideal om man vill lefva i denna ofullkomliga värld. — Du bad mig bestämma öfver mig själf och öfver dig för andra gången, jag kunde det ej sist, det slag jag fått träffade för hårdt, men nu svarar jag dig. Låt oss mötas, som om ingenting händt, och låt oss aldrig med ett ord mer vidröra det där förfärliga ämnet. Må allt gammalt vara glömdt och förlåtet!

Din Ingrid.

Kära Ingrid!

Det finnes människor, som äro nog olyckliga att aldrig kunna lära sig det, som du lärt på två dagar: Att ej sikta för högt och att pruta ner sina ideal. Och till dem hör jag.

Det var endast delvis sant, när jag sade, att afsikten med min bekännelse var att lägga mitt eget lif öppet för dina ögon. Jag ville också lära känna den kvinna, som skulle bli min hustru, jag ville se ett prof på, att hon var stark nog att bära lifvets allvar med mig.

Hur skall jag nu efteråt kunna tala om för dig den egendomliga, orimliga fordran jag tänkt ställa till dig, men som jag af feghet, af fruktan för att mista dig ej vågade uttala! Att tala rent ut fann jag omöjligt, men jag försökte trefva mig fram till dig, jag trodde, att din kvinnliga instinkt skulle möta mina outtalade önskningar på halfva vägen. Och när jag då fann, att vi ej förstodo hvarandra, så väntade jag ännu, ville försöka tro att lidandet och eftertanken skulle förändra din syn på saken, som du skrifver att den gjort. Men när ditt bref kom stod hela sanningen klar för mig, då hjälpte det ej längre att blunda...

Jag kom till dig för att bekänna min skuld till en annan kvinna och genom henne till det barn, som tillhör oss båda. Jag kom för

att jag var nog egoistisk tro, att du, som skulle bli min hustru, äfven ville dela den ansvarskänsla, som jag ej kan och ej får frigöra mig från. Men vi talade två olika språk den gången, du och jag.

Jag talade till dig om en kvinna, som jag älskat en gång för länge sedan — och du svarade med att resa dig mot henne i en opröfvad och oantastad flickas hela blinda högmod. Jag ville försöka säga dig, hur det plågat mig att ensam och utan medel som jag varit ha måst trycka ner mitt eget barn till en samhällsklass, som var under min egen — och du svarade mig på det med bittra förebråelser öfver den skymf jag tillfogat *dig* genom att ha fört »ett dåligt lif»!.

Själf kom jag till dig så fylld af det, som för mig är det väsentliga, nämligen ansvarskänslan för ett ensamt och öfvergifvet barn — och till gensvar finner jag, att du börjar räkna efter, om jag är dig värdig! Det är det, att du sett så smått, så föga kvinnligt på denna den första allvarliga fråga, som uppstått mellan oss, som stött mig bort från dig.

Jag visste ej, när jag kom, om du var ett barn eller en kvinna. Men nu vet jag, att du är intetdera! Du mötte mig ej i min outtalade, men tydligt antydda önskan att bereda mitt barn ett lyckligt hem. Men äfven en annan vändning af saken hade jag fruktat! Jag trodde, att du kanske inom ditt lilla ljusa flickhufvud bar på en sådan fond af dåraktig idealism, att du ej kunde finna dig i att vara den andra kvinnan i mitt lif. Då skulle jag ha kysst din lilla stolta fot, som alltid måste trampa sina egna raka vägar — och sedan skulle jag ha gått.

Kanske har jag ej räknat med verkligheten, kanske skulle ingen kvinna vara i stånd till det jag begärt af dig. Jag vet endast, att när du valde kompromissens breda och praktiska väg, så kunna vi ej följas åt.

Olof.

VÅRENS KONSTUTSTÄLLNINGAR.

SVENSKA KONSTNÄRERNAS FÖRENING.

DET ÄR ETT LIFLIGT färgernas spel, som skimrar på dukarne där uppe i Konstakademiens utställningssalar — än bestickande, än besvikande. Naturens och lifvets evigt ungdomliga bok är fortfarande svårtolkad för konstnärernas stora härskara, och det är hvarken »med häfstång eller skrufvar» som han låter afpressa sig sina hemligheter.

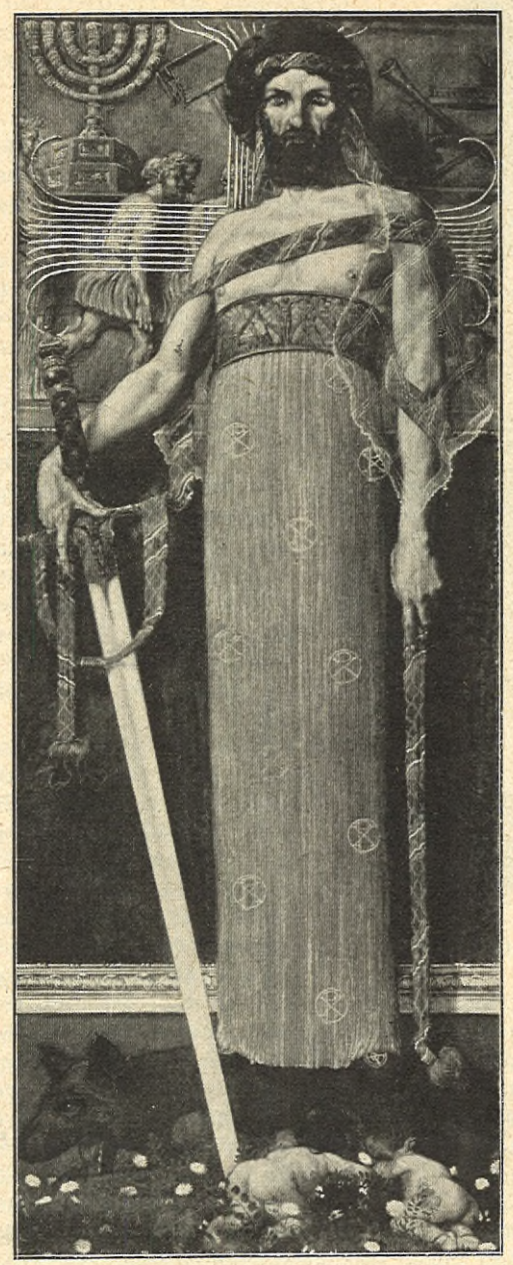

PAULUS; OLJEMÅLNING AF OLLE HJORTZBERG.

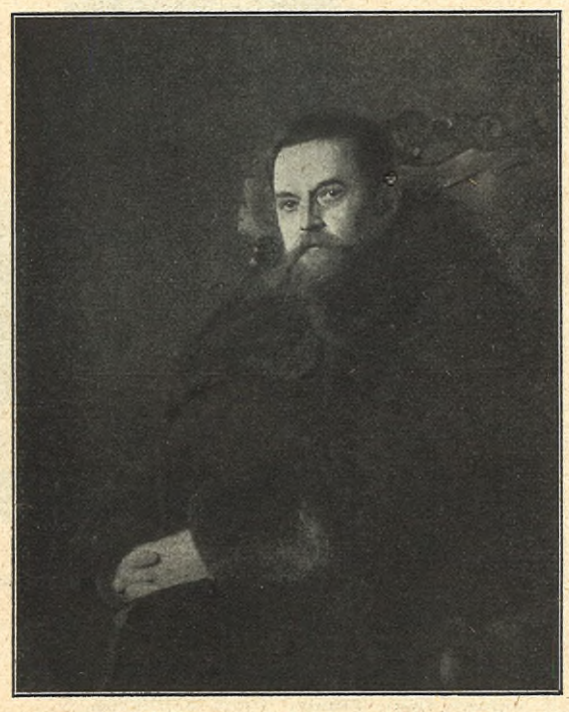

LANDSKAPSMÅLAREN AXEL LINDMAN; PORTRÄTT I OLJA AF G. BERNHARD ÖSTERMAN.

En af utställningens bästa dukar är *Wilhelm Smiths* »Osteria», hvilken föreslagits till statsinköp och som återfinnes reproducerad i vårt dagsnummer. Utan att frappera vare sig genom motiv-val eller färgbehandling, verkar den genom en sundt realistisk uppfattning och en förmåga att så att säga hugga karaktäristiken i kragen och ge den direkt åt åskådaren. På landskapsmåleriets område lyser *Anshelm Schultzberg* med en midvinterstämning — skog med nyfallen snö, beglänst af starkt solljus — som visar hvilken stor kolorist denne konstnär är. Äfven ifrågavarande duk har föreslagits att inköpas af staten. *Olof Arborelius* utställer bland annat en af sina typiska täcka sommarbitar, kallad »En blåsig dag». Vattnet i den lilla viken krusas af en stark pålandsbris, och därom är ju ingenting annat än godt att säga, alldenstund de soliga småvågorna äro gifna med mjuk och saftig pensel; men strandens träd sakna den rörlighet i löfverket, som ovillkorligen betingas af blåsten. Ännu ett par dukar, på hvilka statens inköpsnämnd riktat sina blickar, äro *Alfred Bergströms* med fyllig kolorit framställda naturstämning »Afton vid en sjö», samt *Oscar Hullgrens* »När fyren tändes», en ypperlig bit naturlyrik i färger, varm i tonen och med något af naturdyrkarens ömhet i tolkningen. Af den på den stiliserade teckningskonstens område framstående artisten *Gunnar Hallström* förekommer en präktig bondelifsskildring, »Dans på logen», hvilken skymningsmålning på samma gång är ett rätt tillfredsställande löst experiment med halfdagrar och slagskuggor. — Med sin duk »Paulus» visar *Olle Hjortzberg* ett talangfullt prof på arkaistisk målningskonst med religiöst motiv.

Alfred Wahlberg, som, utom de tre vackra landskapen med motiv från Frankrike, äfven utställer en »Stockholms ström», är i det sistnämnda alstret ingen fullt lycklig skildrare af denna för hufvudstaden så typiska plats. Soldiset har här fått mera af den franska luftens hvita och skära dagrar än af mälarstadens silfvergrå skir, sådant det dallrar öfver land och vatten en lätt töcknig sommardag, och den karaktäristiska fonden: profilen af söder, saknar trohet i linjerna. Däremot förtjänar *H. Lindquists* nattstycke »I Stockholms skärgård» en ampel komplimang för den utomordentligt väl studerade månbelysta natthimlen och det svagt glittrande vattnet.

Af *Gottfrid Kallstenius'* temperamentsfulla konst förekomma ett par ståtliga dukar med motiv från Småland, präglade af friskhet och stämningsrikedom.

Bland porträtten ha vi uppmärksammat fru *Hildegard Thorells* porträtt af skulptören Chr. Erikssons hustru samt *Bernhard G. Östermans* ytterst sorgfälligt målade bild af konstnären Axel Lindman.

På skulpturens område härskar denna gång en bedröflig fattigdom. Endast *Carl Millés* har kommit med dugande verk. Hans stora marmorgrupp »Hylas» är ett både i tanke och form vackert arbete, särskildt har gossens hufvud erhållit en själfull modellering. Hylas tillhör den grekiska hjältesagans gestalter. Son af konung Theiodamos, älskades han af Herakles och deltog med denne i Argonauttåget. Då han vid mynningen af den i Propontis (Marmorasjön) utfallande floden Askanios ville hämta vatten, blef han af najaderna, hvilka intagits af hans utomordentliga skönhet, neddragen i böljorna och omkom.

Ett par smärre grupper i gips, »Utan nattherberge» och »Kampen för tillvaron», af samme konstnär, visa stark påverkan af fransmannen Rodin och intressera genom den kärfva kraften i sina linjer. Allt det öfriga kan man utan förlust lämna obeaktadt.

E. H—N.

FRU CHRISTIAN ERIKSSON; PORTRÄTT I OLJA AF HILDEGARD THORELL.

WALDECK-ROUSSEAUS SVENSKE LÄKARE. DOKTOR GUSTAVE DE FRUMERIE.

DOKTOR GUSTAVE DE FRUMERIE MED FRU. ALBIN, PARIS, FOTO.

DE SVENSKA massörerna ha under årens lopp gjort betydande landvinningar i Frankrike, och somliga ha kanske gjort eller åtminstone kunnat göra förmögenheter på sin konst. Men mig veterligt har ännu ingen före doktor Frumerie fått äran — man kan också säga turen — att bearbeta musklerna på en fransk konseljpresident. Felix Faure behandlades på sin tid af en svensk massör, men det var visst medan han ännu endast var garfvare i Havre.

Om man får tro den oppositionella pressen, finns det ingen varelse på jorden, som bättre än Waldeck-Rousseau, den nuvarande regeringschefen, förtjänar att mörbultas. Också föreställer jag mig, att man i det regeringsfientliga lägret skulle gnugga händerna af förtjusning, när man i tidningarne läste, att den fruktade och hatade statsmannen fick sina duktiga nyp af ärliga svenska näfvar. Aj, aj, hvad det där skulle göra ondt i skuldran, som redan förut är öm efter den svåra kontusionen den fick, då ångspårvagnen körde öfver ministerns vagn på boulevard Sebastopol. När Méline eller Ribot efter de nya valen instundande april blir konseljpresident, får doktor Frumerie bestämdt en nationalbelöning eller åtminstone stora hederslegionen till tack för de marter han tillfogat Frankrikes farligaste fiende.

Medan han väntar på denna utmärkelse, gör emellertid doktorn sin patient frisk och rörlig igen, och det är högst troligt att Waldeck-Rousseau i nästa vecka skall visa sig i kammaren vid en sådan vigör, att respekten för honom snarare kommer att ökas än aftaga hos oppositionen.

Doktor Frumerie, som jag uppsökte, så snart jag fick veta hans succés, är tydligtvis mycket belåten med att hans franska kolleger, konseljpresidentens läkare, visat honom ett så stort förtroende och äfven därmed att hans behandling haft ett så raskt och lyckligt resultat. Han är likväl nog blygsam att anmärka:

»Jag gläder mig mera åt den prestige den svenske massagen härigenom vunnit än öfver den personliga heder som visats mig.»

Han har rätt, då han anför detta fall såsom ett bevis på hvilken kredit den veritabla, vetenskapliga svenska massagen åtnjuter i Frankrike. Här i Paris finnas hundradetal franska läkare hvilka utgifva sig för massörer enligt svensk metod. Några af dem ha verkligen gjort en flyktig titt in i Gymnastiska Centralinstitutet i Stockholm, där man tyckes vara utomordentligt mån om att lära bort massagekonsten åt utländingar, men de flesta ha blott »tagit sig till» att gifva »massage enligt svensk metod». Jag har hört omtalas fall, då franska läkare låtit sig behandlas af någon bland dessa otaliga svenska sjukgymnaster, hvilka utan någon som helst vetenskaplig underbyggnad praktisera här i landet, blott för att under några få seanser lära sig det rent handtverksmässiga. Sedan börja de på egen hand massera af hjärtans lust »enligt svensk metod».

Men när det verkligen gäller något, vänder sig en samvetsgrann, af ansvarighetskänsla genomträngd läkare icke till dessa charlataner, utan de söka upp en skicklig svensk massör och anförtro åt honom sina patienter.

Det var vid erfarenheten af all den humbug, hvilken bedrifves under märket »svensk massage», som doktor Frumerie beslöt sig för att med en läkareexamen skaffa auktoritet och pondus åt den konst han redan såsom svensk officer lärt i sitt hemland. Såsom svensk artillerikapten kom han hit för, som jag tror, något tiotal år sedan och började utöfva sitt yrke som massör. Han hade den turen att bli antagen som sjukgymnast vid den berömde läkarens, profesor Tillaux', klinik samtidigt med att han småningom såg sitt eget klientel ökas.

Snart insåg han emellertid, att de svenska massörernas anseende bland de franska läkarne i betänklig mån rubbats af det yrkesfuskeri, som utöfvas af en mängd landsmän och landsmaninnor, och dessutom iakttog han den rörelse, som försiggick inom den franska läkarkåren i syfte att göra de svenska sjukgymnasterna öfverflödiga och öfverföra deras klientel till de examinerade läkarne. Då han på grund af sina kunskaper ansåg sig för god att sammanblandas med dessa skaror af blott nödtorftigt eller icke alls utbildade ynglingar och fröknar, hvilka öfversvämma Paris och de franska badorterna och antichambrera hos läkarne, och då därjämte den nämnda rörelsen tycktes honom gå i rätt riktning, fattade han det modiga beslutet att taga läkareexamen vid Parisfakulteten.

Modigt var i sanning detta beslut, ty när han fattade det, var kapten Frumerie icke längre en man i ungdomsåren. Han närmade sig 50-talet. Icke heller hade han möjligheten att »ligga» vid universitet, såsom väl de flesta medicine studerande göra åtskilliga år. Han måste existera genom sitt arbete. Sålunda, medan han utöfvade sitt yrke som massör och skötte sitt ansenliga klientel, grep han sig an med de medicinska studierna, följde föreläsningarne och öfningarne vid den berömda Ecole de Médecine, var under tre år amanuens vid olika sjukhus i Paris, hvilken befattning han skötte, ända till dess han för något mer än ett år sedan tog sin sista medicinska examen och med glans disputerade för och vann sitt doktorat. Redan före sin doktorsdisputation hade han emellertid blifvit antagen till professor i massage vid de fyra största parissjukhusens skolor för utbildande af sjuksköterskor, nämligen La Pitié, La Salpétrière, Loriboisière och Bicêtre. Han var då 51 år. Raskt gjordt inte sant?

Vill ni nu veta vår energiske och älskvärde landsmans fullständiga titel? Jag skall lämna er hans visitkort.

Docteur de Frumerie

Ancien Externe des Hôpiteaux de Paris
Professeur de Massage aux Ecoles d'Infirmières des Hôpiteaux de Paris

66 rue de Rome Paris de 4h à 6h Telephone 538—92.

L'Eté á Evion les Bains 32 rue Nationale.

Man känner sig riktigt stolt öfver att kunna peka på denna vackra karrier, skapad genom en svensk mans fasta mod och orubbliga energi.

Namnet Frumerie — det är ursprungligen franskt och adligt, ehuru doktor Frumeries far aldrig begagnade sig af det »de» hans son nu förmodligen i betraktande af den klang det lilla ordet har i franska öron, åter upptagit — namnet Frumerie var hittills i Sverige, som jag tror, mest bekant i förening med ett annat, Agnes Kjellberg. För närvarande, tror jag, äro både herrns och fruns namn i lika hög grad bekanta och uppskattade i Paris. Och nu fattas blott i den charmanta familjen Frumeries succés att den lilla duktiga frun på nästa års salong presenterar en porträttbyst af Waldeck-Rousseau med den af hennes man botade, breda skuldran.

HYLAS; SKULPTUR I MARMOR AF CARL MILLÉS.

Paris mars 1902. THEODOR LINDBLOM.

JANE NORRBY.

En inom den uppsvenska lärdomsstaden och för öfrigt inom hela vårt lands pedagogiska värld känd och högt skattad kvinna, professorskan Jane Norrby, afled för några dagar sedan i Uppsala i den höga åldern af nära 80 år.

Jane Miller var på fädernet en dotter af det sång- och sägenrika Skottland; på mödernet härstammade hon från Värmland. Hennes far, John Miller, var »warrentofficer» i engelska flottan och afled, medan Jane ännu var barn. Omedelbart efter faderns död flyttade hon med sin mor, Kristina Jansson, till den sistnämndas hemort Karlstad, och där fick Jane sin första uppfostran.

Vid 20 års ålder började hon sin pedagogiska verksamhet som lärarinna hos grosshandlaren Thomas Aspelin, i hvars familj hon stannade i 10 år. Efter ett års vistelse i Tyskland, gifte hon sig 1854 med adjunkten vid katedralskolan i Uppsala, d:r Adrian Thengberg, och upprättade samtidigt därstädes den s. k. klosterskolan, som var det första kvinnliga läroverk, hvarest en rationell undervisningsmetod tillämpades. Under sin makes långa sjukdom skötte hon dessutom hans undervisning vid katedralskolan. Sedermera blef hon föreståndarinna för Högre lärarinneseminariet i Stockholm, som hon omorganiserade, och inrättade samtidigt normalskolan.

Blifven änka 1859, gifte hon om sig 1868 med dåvarande lektorn vid Högre lärarinneseminariet, sedermera teologie professorn C. J. Norrby. Professor Norrby var under några år kyrkoherde å Gotland, hvarefter de båda makarne 1879 kommo till Uppsala. Under sin verksamhet som föreståndarinna företog professorskan N. flere utländska studieresor, och under de senare åren arbetade hon med ifver för införandet af huslig ekonomi som läroämne.

Professorskan Norrby var en kraftig personlighet, och i yngre dagar kastade hon sig med ifver in i striden för de idéer, som hon ville se förverkligade. För många generationer af Uppsalastudenter var hon väl känd.

Närmast sörjes den bortgångna af make och dennes brorsdotter, fröken Ida Norrby, föreståndarinna för fackskolan för huslig ekonomi.

RIMKRÖNIKA.

Försenad är jag denna gång,
begriper ej, hur mars försvann.
Att någon saknat har min sång,
jag dock väl knappast hoppas kan?

Nå vara hur som helst, här är
jag nu så glad igen på nytt,
att konstatera dig, ma chère,
att vinterns ledsamheter flytt.

Ett vivat för den unga vår!
Och så till saken med en gång!
Ikring oss mycket föregår,
som *väl* förtjäna kan sin sång.

Först litet kulinariskt då,
en splitter ny newyorksk produkt —
Tänk, nu i piller kan man få
allt möjligt, biffar, hummer, frukt —

Hur skönt för alla som ha brådt!
En måltid tar en knapp sekund —
Man sväljer ett par kapslar blott
och är så mätt och glad på stund.

Du ler, jag ler. — Så hasta vi
till detta goda Göteborg,
där nyss det var comme-ça, comme-ci,
med ron på gator och på torg.

Där sattes liksom uti scene,
hur rysligt trefligt allting blir,
när det får gå så där sans gêne
och alla följa sin plaisir.

Men stilla, stilla — hör blott, hör,
ur östern går en dämpad röst —
Vårt innersta den mäktigt rör.
En suck ur tusen, tusen bröst.

Mer starkt det växer dag för dag,
som böljors sång bland ref och skär.
O, säga ej vårt hjärtas slag,
att början det till slutet är?

Se, det är ej en stundens nyck,
det ligger djupare än så,
det ammats upp af seklers tryck —
När tiden inne är — låt gå!

Vi slå vår famn mot allt som vill
mot ljus och vår. Du unga kraft,
dig hör den stolta framtid till,
så gläds, och glöm hvad sorg du haft!

Här härligt, härligt dock det är
att se mot morgonrodna'ns glöd!
Så vackra syner skymta där,
hvar tanke blir en ros, en röd —

Jag drömmer — rår dock ej därför,
ett eko nådde ock mitt hörn,
en genklang utaf vårens kör —
Förlåt så huldrikt krönikörn!

Adi.

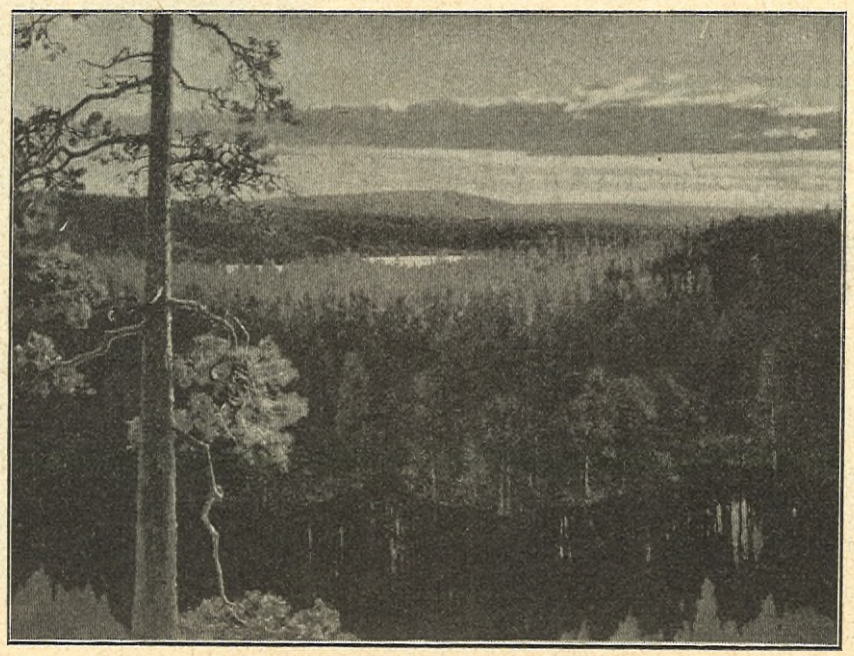

PÅ BERGET (SMÅLAND); OLJEMÅLNING AF GOTTFRID KALLSTENIUS.

A. B. MAX SACHS
STOCKHOLM
Guldmedalj Stockholm 1897. ☆ Guldmedalj Paris 1900.
NYHET!
Salongsmöbel — Prinsessans modell — finpolerad mörk mahogny — äkta bronsbeslag — klädd med prima halfsiden — bestående af: 1 Soffa, 2 Fåtöljer, 4 Stolar, 2 Taburetter samt 1 Salongsbord. Komplett 725 Kr.
Förfrågningar besvaras omgående.

ÄNKEFURSTINNAN MARIE AF WIED.

Prinsessan Marie Wilhelmina Fredrika Elisabeth af Nassau, drottning Sophias halfsyster, afled för några dagar sedan å slottet Neuwied.

Den nu bortgångna furstinnan var född på slottet Biebrich vid Rhen den 29 januari 1825 och dotter till hertig Wilhelm af Nassau och dennes första gemål, prinsessan af Sachsen-Hildburghausen, samt syster till den nu regerande storhertig Adolf af Luxemburg och, efter faderns äktenskap med prinsessan Pauline af Württemberg, halfsyster till Sveriges och Norges nuvarande drottning. Den 20 juni 1842 förmäldes prinsessan Maria i Biebrich med furst Hermann af Wied, hvilken afled 1864.

I detta äktenskap föddes ätten Wied-Neuwieds nuvarande hufvudman, furst Wilhelm, som 1871 blef förmäld med prinsessan Maria af Nederländerna, syster till Sveriges och Norges aflidna drottning Lovisa, och Elisabeth, gift med nuvarande konung Karl I af Rumänien samt känd såsom författarinna och skaldinna under pseudonymen Carmen Sylva. Änkefurstinnan af Wied har, som bekant, gästat det svenska furstehuset. Mellan den hänsofna och vår drottning rådde alltid det hjärtligaste förhållande, och drottningen plägade under sina utländska resor städse göra sin halfsyster ett besök. I fursteparets af Wied hem å slottet Monrepos vid Neuwied firades äfven år 1856 hennes förlofning med dåvarande hertigen af Östergötland, Sveriges nuvarande konung.

DET NYINVIGDA TEMPERANCEHOTELLET I MALMÖ. AXEL SJÖBERG FOTO. 1. BYGGNADENS YTTRE. 2. FÖRSTA KLASSENS ÅNGKÖKSMATSAL. 3. ANDRA KLASSENS ÅNGKÖKSMATSAL. 4. KOKAPPARATERNA I ÅNGKÖKET.

TEMPERANCE-HOTELLET I MALMÖ.

EN ÅNGKÖKSANLÄGGNING I MODERN STIL.

ENSAM I SITT SLAG i vårt land är den hotell- och ångköksanläggning, som under namn af Temperance-hotellet i dessa dagar öppnas i Malmö. Det är Malmö nya ångköksaktiebolag, som låtit uppföra etablissementet ifråga, ett särskildt för sitt ändamål byggdt femvåningspalats vid hörnet af Per Weijers- och Engelbrektsgatorna. Anläggningen omfattar ångkök med matsalar samt hotell med restaurant. Dessutom höra till etablissementet ett bageri, en ångkorffabrik för elektrisk drifkraft med försäljningslokal samt en ångtvättinrättning.

Kokapparaterna i den stora ångkökssalen förtjänade nog sitt särskilda kapitel. De äro till antalet fyra och placerade midt i salen samt rymma hvardera 200 à 250 liter. Konstruerade efter nyaste teknikens och hygienens fordringar, bestå de af ren nickel och äro försedda med hermetiskt slutande lock, roterande dubbelsäkerhetsventiler och automatiskt arbetande apparater, genom hvilka de vid kokningen uppkommande matångorna bortgå till en särskild kondensatör, där de afkylas, på samma gång de uppvärma vatten till hushållsbruk. Till förhindrande af värmeförlust äro samtliga apparater isolerade med emaljerade mantlar af stålplåt.

Till kökets inredning hör vidare en stekugn, i hvilken 500 kilogram kött kunna på en gång stekas, en vattenbadapparat med kärl för förvaring af den varma maten, värmeskåp och mera sådant. Alla kokkärl och stekpannor äro af renaste nickel.

Köttets tranchering sker på genom ånga upphettade polerade skifvor af smidesjärn, hvars undre del konstruerats i form af bord med hyllor af järnplåt, hvilka tjäna till att hålla tallrikar eller andra kärl varma.

Genom elektriska hissar står ångköket i förbindelse med ångkökets tvänne stora matsalar, en andra klassens med långbord i marmormosaik och en första klassens med småbord. Salarne äro försedda med kakelväggar, viktoriagolf och elektriskt ljus samt göra ett ytterst propert intryck. Priset för måltid är här 35 à 40 öre.

Ett förstklassigt hotell, till hvilket man hos portièren köper polett till sitt rum och sedan är befriad från alla vidare utgifter för detsamma, torde vara en nyhet för Sverige. Efter nämnda princip arbetar Temperance-hotellet. Inredningen är förstklassig, men enkel, med stora och präktiga engelska sängar, elektriskt ljus, värmeledning samt badrum och vattenklosetter i hvarje våning. Hotellet har 50 rum med till sammans 60 sängar. Till hotellets bekvämligheter hör ock att gästerna kunna vid sin ankomst aflämna sin tvätt, hvilken nästa dag ligger färdig på nattduksbordet.

Hela etablissementet, som skötes af en enda förvaltning, torde vara förtjänt af att efterliknas på andra platser.

EN EDELFELT-UTSTÄLLNING

af stort intresse pågår för närvarande å Nationalmuseum, omfattande hufvudsakligen samma verk af den celebre mästaren, som Idun redan i n:r 10 för i år afbildade och afhandlade, då de voro exponerade i Helsingfors.

UR DAGSKRÖNIKAN.

»SYDAFRIKAS OKRÖNTE KONUNG» som Cecil Rhodes, den engelske prästsonen och den hänsynslöse vägrödjaren för det brittiska väldet i Sydafrika kallades, afled för några dagar sedan i sin villa nära Kapstaden. Att »måla Afrikas karta röd från Kap till Alexandrias fyrtorn», att lägga detta omätliga bälte från norr till söder tvärs öfver de svartes världsdel under Storbrittanniens spira, det var hans lifs stora äregirighet, målet, som fick helga alla medel.

CECIL RHODES.

Mer än någon annan har han varit den drifvande kraften i Sydafrikas ofantliga utveckling under de senaste 20 åren, men på hans skuldror faller också tyngsta delen af ansvaret för de lidanden och olyckor, som detta land nu fått genomgå.

Han har haft en idé som kunde kallas sublim: att göra sitt land, huru stort det än var, ännu större. Men han har blott känt ett enda medel att realisera den, ett odugligt och föraktligt medel: guldet. Han har gått just de vägar som man

HR STRÖMBERG (JONATHAN TIPP) OCH FRU MEISSNER (MOLLY) I »STACKARS JONATHAN» Å VASATEATERN. A. BLOMBERG FOTO.

DEN FINSKA SÅNGKÖREN M. M. PÅ KONSERTEN I MUSIKALISKA AKADEMIEN ANNANDAG PÅSK. (Se: Teater och Musik.

FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

för människosläktets skull borde förstöra och utplåna. Han har icke kunnat tänka sig ett England som växte och utbredde sig genom utstrålningen af sin nationella genius, genom sina upphöjda traditioner, genom sin civilisations inflytande. Det enda England som han begripit, har varit landhungerns England, som griper allt med polyparmar, som slår sina slag med — pund sterling.

Han hade sålt och köpt mycket i sin dar, och han föreställde sig därför att allting här på jorden kan köpas och säljas. Då han stod där ansikte mot ansikte med ett af världshistoriens stora problem, så hade han ingen annan gest än den att gripa efter plånboken, ingen annan lösning än att skrifva sitt namn på en växel. Ett folks frihet och oberoende, en nationalitets rätt, ett lands inre lif, allt detta existerade icke för honom, han kände ingenting annat än vinst och förlust, debet och kredit.

Han har passerat öfver världen, släppt lös en storm här, satt oceanen i svallning där. Den dag då allt åter blifvit lugnt, skall man minnas honom som en meteor, som en minut gick genom en upprörd atmosfär, först bländande med en glans af guld, sedan röd som blod, försvinnande i mörkret...

*

ETT IDROTTSLIGT JUBILEUM. Den öfver hela Sverige bekanta »Föreningen för skidlöpningens främjande» har denna vinter nått det tionde året af sin verksamhet, och detta sitt idrottsliga jubileum har föreningen i dagarne firat genom aftäckandet af en minnesvård öfver sin stiftare, major Adolf Heijkenskjöld, samt medels anordnandet af en internationell skidutställning i Stockholm.

Major Heijkenskjöld var en af idrottens förgångsmän i vårt land. Klart inseende den stora betydelse, som idrottsöfningar i allmänhet och särskildt sådana i fria luften måste äga för det uppväxande släktets såväl andliga som fysiska utveckling, arbetade han med aldrig tröttnande energi för att bland Sveriges folk sprida kunskap om och en rätt uppfattning af idrottens betydelse samt väcka intresse för dess utöfning. Särskildt låg honom skididrotten varmt om hjärtat, och för främjandet af densamma stiftade han för tio år sedan den förening, hvars verksamhet blef så stor och betydelsefull. Till minne häraf aftäcktes nu å Nya kyrkogården en ståtlig vård å major Heijkenskjölds graf, och Idun meddelar en bild från den högtidliga akten. Å en finhuggen slinga å framsidan af stenen läsas orden »Sveriges skidlöpare reste vården» och inom slingan under ett kors den aflidnes namn samt födelse- och dödsår.

Den internationella skidutställning, som föreningen anordnade i Tattersall, tilldrog sig liflig uppmärksamhet, ej endast inom idrottskretsar, utan äfven bland den stora allmänheten, och till

MAJOR HEIJKENSKJÖLDS VÅRD AFTÄCKES Å NYA KYRKOGÅRDEN.

FRÖKEN AMELIE ZETHRÆUS. FRU EVA FRESTADIUS.

och med ända in i Norge och Finland, hvilka båda länder äfven deltogo. Utställningen var synnerligen vacker och visade, hur högt skidtillverkningen står i våra dagar, ej minst i Sverige, som godt kunde mäta sig med sina grannar i öster och väster.

Den 25 mars firade föreningen sin 10-årsfest å Grand Hôtel. Härvid förrättades utdelning af föreningens medaljer för visadt nit och intresse i dess tjänst, och ibland dem, som erhöllo denna utmärkelse, voro äfven tvänne damer, nämligen fru Eva Frestadius och fröken Amelie Zethræus från Stockholm. Vi meddela här en fotografi af dessa båda damer på skidor, tagen under den skolungdomens skidfärd till Dalarne denna vinter, hvarvid de medföljde och tjänstgjorde som ledare för den yngre afdelningen, bestående af tolf gossar och åtta flickor från Stockholms skolor. Att finna ett par ledarinnor för en sådan utfärd var ej lätt, ty med ett älskvärdt kvinnligt väsen borde de ock förena praktiskt förstånd samt kunnighet i skidlöpning. Fru Frestadius och fröken Zethræus fyllde emellertid sitt värf på det allra yppersta sätt och gjorde sig hjärtligt omtyckta af de unga. — Kraftiga applåder ljödo äfven, då fru Frestadius, som var närvarande på föreningens tioårsfest, trädde fram och emottog sin »penning».

EN KNIPPA »SNÖDROPPAR», den unga vårens späda budbärare, brutna af kära händer mellan smältande drifvor, smyckar allren mitt skrifbord bland trafvar af böcker, som växa dag från dag. Ty efter vintertystnaden begynner nu äfven på diktningens fält de nya skotten spira, och jag ber alltså mina läsare följa mig på en hastig vandring genom vårens första vittra flora.

Som vid en af dess allra märkligaste telningar dröja vi då först vid *Anna M. Roos'* omfångsrika religionskritiska studie »*Fariseism i våra dagar*», som helt nyligen utsändts från Wahlström & Widstrands förlag. Med ett allvar, som är den lifsviktiga, ehuru grannlaga uppgiften alltigenom värdigt, med en kärleksfull förståelse äfven inför oliktänkandes mening och med en vidhjärtad frisinthet i ädlaste bemärkelse, som ej kan annat än inge vördnad för författarinnans upphöjda tänkesätt äfven på de punkter, där man tilläfventyrs kan vara af en skiljaktig uppfattning, har hon här dragit i härnad mot den dogmatiska formalism, den hjärtat förtorkande bokstafsträldom, som ännu tyvärr så ofta håller våra dagars kristna fångna — en fariseismens surdeg, som måste grundligen utrotas, innan vi mäkta fatta, »hvad Kristi lära i själfva verket är och hvad hans personlighet kan skänka af ljus och kraft», innan vi inse, att framför allt på det andliga lifvets område gäller den sanningen som den oförytterligaste, att »vi äro fria och böra icke af någon låta oss göras till trälar».

I sex långa år har författarinnan arbetat på detta sitt verk — men förvisso kan man nu ock våga den förhoppningen, att hennes arbete icke skall ha varit förgäfves, och att hennes entusiasm likt en rensande eld skall genomglödga många hjärtan. Ett verk af denna betydelse förtjänade väl ett vida utförligare omnämnande än hvad i dessa kortfattade anmälningar kan bjudas, men då det är vår öfvertygelse, att ingen, som öfver hufvud intresserar sig för lifvets ideella frågor, bör underlåta att själf taga del af författarinnans, trots sin grundlighet, i en allt igenom fängslande och populär form hållna arbete, så torde dessa rader tillfyllest motsvara sin afsikt att tjäna endast som ett uppriktigt *observandum*.

*

»Det sägs att sagornas tid är svunnen,
men tusende gånger nej!
Så länge, Finland, ditt hjärta klappar,
så länge svinner den ej.

Den hoppets tanke, som icke brustit,
fast dagen i sorger dog,
den tysta kraften, den ljusa blicken —
är *det* icke sagor nog.

Vi lyssna som till vår faders stämma,
vi lyssna med kind i brand
till sagospelet, till böljebruset,
som stiger från Roines strand.»

Se där ett litet blad, som vi tillåtit oss bryta som prof ur den bukett af sympatidikter för systerlandet hinsidan Bottenhafvet, som den unga skaldinnan *Ida Granqvist* under mottot »*O, finske broder*» sammanbundit och låtit framräcka från Albert Bonniers förlag! Det torde ge ett ganska godt begrepp om den varmt känsliga och lyriskt välljudande ton, som genomklingar det lilla häftets strofer, och som säkerligen skall väcka tacksamt genljud så i svenska som finska bröst.

Från Hugo Gebers förlag märkas tvänne samlingar prosadikter: »*Kung Midas skogar*» af *Ruben G:son Berg*, den under signaturen Lennart Hennings tidigare — och äfven från Iduns spalter — välbekante unge författaren, samt en serie skildringar från norrländska bygder: »*Mellan älfvarna*» af *Hjalmar Höglund*. D:r Bergs skisser röra sig mestadels inom den symboliserande sagans eller det halft omedvetna drömlifvets ram och lyckas inom denna ofta nog uppnå en intensiv och verksam stämning. Hr Höglunds lätt skisserade bilder ur det norrländska folklifvet äro fångade med vaket öga och återgifna med ledig hand.

Från samma förlag föreligger nu ock i bokform *Johan Nordlings* berättelse »*Vera*», känd för Iduns läsare, sedan den i slutet af fjolåret ingick i vårt »roman-bibliotek».

Ett par arbeten, som äga åtskilliga beröringspunkter, äro *Algot Ruhes* interiör från det Stockholmska societetslifvet »*Cyril och Irmelin*» (C. & E. Gernandts förlag) samt den franske akademikern *Paul Hervieus* nyss med vårt språk under titeln »*Självporträtt*» införlifvade roman: »Peints par eux-mêmes» (Alb. Bonniers förlag). Båda äro de affattade i brefform och gifva föga uppbyggliga afslöjanden ur de högre samhällsklassernas äktenskapliga lif. Det bästa som kan sägas àpropos den svenska varianten är att den verkar allt för mycket »gjord» efter det franska mönstret, utan att på långa vägar nå det senares obestridliga psykologiska mästerskap och esprit. För öfrigt torde hela genren ha ringa sympatier att påräkna bland svenska läsare.

Af dramatisk diktning ha vi att anteckna *August Strindbergs* skådespel »*Carl XII*» (C. & E. Gernandt) och *Fredrik Nycanders* komedi »*Teaterlyckan*» (Nilsson & Bergling). Som vi emellertid nyligen redogjort för bägge dessa nya bidrag till vår dramatik i sammanhang med deras framförande på Stockholmsscenen, kunna vi nu inskränka oss till det nakna påpekandet af deras förekomst på boklådsdisken.

Bland den färska öfversättningslitteraturen vilja vi lifligt anbefalla *Herman Bangs* ypperliga roman från det dansk-tyska krigets dagar: »*Tine*», som i en öfversättning, för hvars konstnärlighet E. A. Karlfeldts namn är en betryggande borgen, nu utkommit från C. & E. Gernandts förlag. Ett förvärf af hög rang är likaså den svenska tolkningen af *Henryk Sienkiewicz* roman »*Utan fäste*» (Alb. Bonnier) — dess kvinnliga hufvudperson Anielka är utan tvifvel en af den ryktbare polske författarens allra själfullaste och mest intagande kvinnotyper. Skulle nu någon i vår hågkomst göra Anielka platsen stridig bland diktens kvinnliga favoritgestalter, då måste det vara just *Emile Zola's* Angelique, den ljufva jungfrusjäl, som naturalismens mästare i berättelsen »*Drömmen*» (Hugo Gebers förlag) skildrat med en öm skärhet, som ställer detta verk i en märklig särställning från all hans öfriga diktning.

Fr. Skoglunds förlag låter oss stifta bekantskap med en åtminstone för oss hittills okänd engelsk författare, *Elinor Glyn* — och en bekantskap som man ej behöfver ångra. »*Elisabeths debut i stora världen*» är nämligen en ganska frisk och underhållande bok, ej utan sitt originella uppslag. Redan känd för äfven den svenska romanläsande allmänheten är däremot *Gertrude Atherton*, och hennes senaste alster »*Senator North*», med dess lifliga skildringar ur amerikanskt politiskt- och societetslif, har helt visst sin läsekrets på förhand gifven.

*

Ett öfversättningsverk af beståndande betydelse och värde har häftesvis börjat utgifvas från Hugo Gebers förlag i och med det urval ur »*Världslitteraturen*», som nu öppnats med en af d:r H. af Schultén verkställd försvenskning af den franska medeltidsdikten »Sången om Roland». Enligt den af arbetets redaktör, professor *Henrik Schück*, framlagda planen, är dess främsta syfte icke att gifva ett urval af världslitteraturens *estetiskt* mest värdefulla alster, utan — ehuru dessa syften i sak ofta sammanfalla — att gifva en serie af historiskt typiska arbeten, som exemplifiera de viktigaste litteraturhistoriska företeelserna. Ty det är ju egentligen orimligt att läsa litteraturhistoria, utan att samtidigt läsa litteraturen. Tills vidare måste dock omfånget på denna samling vara ganska begränsadt, och därför har t. ex. intet af Shakspere's arbeten medtagits, då Hagbergs Shakspereöfversättning väl torde finnas i de flesta litterärt intresserade hem. Likaså har hela litteraturen *efter* 1600 måst uteslutas. De hithörande arbetena — Molière's, Racine's, Gœthe's Victor Hugo's, Byron's o. s. v. — äro, äfven de, mycket lätt tillgängliga i goda öfversättningar, hvilket också delvis kan sägas om den spanska litteraturen, såsom Don Quixote och dramerna. Den nu påbörjade samlingen är af dessa skäl afsedd att utkomma i tre serier: antiken, medeltiden och renässansen (till ungefär 1600), och skall i sin helhet omfatta vid pass 100 tryckark, fördelade i häften om 4 ark till ett pris af 75 öre pr häfte.

Bland redan tidigare anmälda subskriptionsverk vilja vi slutligen på nytt erinra om den praktiska handbok för alla, som under titeln »*Den tillförlitlige rådgifvaren*» utgifves från Hugo Gebers föslag och som i sitt senaste, nyss utkomna dubbelhäfte innehåller en fullständig redogörelse för den nya värnepliktslagen, samt om den af finska och svenska konstnärer storslaget illustrerade upplagan af *Topelius' Läsning för barn*, som på Alb. Bonniers förlag nu framskridit till sitt 10:e häfte.

J. N—g.

MED ANLEDNING AF BASARBILDERNA FRÅN GÖTEBORG

i Idun n:r 12 och de ord, hvarmed vi beledsagade desamma, ha vi mottagit följande skrifvelse, som vi härmed på begäran införa:

Uti eder ärade tidning, n:r 12 af den 22 mars, tillåter ni eder att i fråga om den nyligen här anordnade basaren uttala en del förebråelser under förmenande, att jag skulle »motsatt mig fotografering af de moment, hvilka ni helst önskat föreviga,» samt att jag därigenom icke visat eder tidning »ett vänligt och obegränsadt tillmötesgående.»

Då detta uttalande från redaktionens sida torde bero på någon missuppfattning, vill jag i sanningens intresse lämna följande upplysningar:

Redan då första framställningen från fotografer gjordes om att få taga fotografier inom basaren, lät jag utsätta en särskild tid, då basarlokalerna kunde afspärras i och för fotograferingen, och föranstaltade, att medverkande, som så önskade, skulle komma tillstädes för att vara med å bilderna. Också begagnade sig både kungl. hoffotografen Aron Jonason och eder »specielle göteborgsfotograf», fru Olga Rinman, af detta arrangemang, vid hvilket jag likväl nödgades göra det förbehåll, att fotograferingen skulle ske utan de högst eldfarliga magnesiumblixtarna, enär erfarenheten nyligen visat, att dylika icke utesluta möjligheten af olyckshändelse, och jag icke ansåg mig böra taga på mitt ansvar att använda detta belysningsmedel bland en mängd dekorationer af tarlatan, tyll, papper och andra lätt antändbara ämnen. Dessutom ansågs det mindre lämpligt att — äfven frånsedt eldfaran — utsätta den besökande allmänheten för lukten, röken och den kringflygande askan från magnesiumblixtarna.

Att ni från eder specielle fotograf mottog bilder, som ni anser eder »närmast kunna beteckna som döda dokument», är förunderligt, då hoffotografen Jonason för sin del *utan magnesiumljus* tagit flere goda bilder inom basarens olika delar.

Att ni grundat edra mot mig riktade offentliga förebråelser på upplysningar härifrån, tager jag för gifvet, men att sådana sanningslösa upplysningar afgifvits, är så mycket mera förvånande, som jag personligen gjort det möjligt för eder »specielle fotograf» att just för eder tidnings räkning få — till och med midt under det mest brådskande arbetet vid basarens öppnande — fotografera kommitterade och afdelningar af andra medverkande.

Hade eder fotograf, såsom hoffotografen Jonason, varit nog förtänksam att komma tillstädes efter basarens slut, då lukten och röken från magnesiet icke längre kunde vålla den besökande allmänheten obehag, hade hon naturligtvis, likaväl som herr Jonason, vid magnesiumblixt *uti afskildt rum*, där inga lätt antändbara dekorationer förekommo, fått fotografera en del medverkande, som endast om aftnarna uppträdde vid basaren.

Jag beder eder i eder tidnings nästa nummer offentliggöra detta bref i dess helhet; och vill jag låta eder veta, att jag före afsändandet delgifvit detsamma för båda de förut nämnda fotograferna.

Göteborg den 23 mars 1902.

Högaktningsfullt
CARL LAGERBERG

(Se nästa sida!)

Verksammaste och mest styrkande näringsmedel för vuxna och barn. Med glänsande resultat förordadt af Läkare-auktoriteter. Stärker närverna och förhöjer kroppsbyggnadens alla delar.

SANATOGEN

Prospekt sändas gratis och franco genom Generalagenturen Josephson & Reteike, Göteborg.
Erhålles å alla apotek och kemikalieaffärer.
Tillverkar: Bauer & C:o, Berlin S. O. 16.

Till detta har redaktionen endast att tillägga, att enligt de upplysningar, som vi, först pr telefon och sedan bekräftade genom bref, erhållit från vår fotograf i Göteborg, kammarherre Lagerberg tvänne gånger absolut förbjudit henne all fotografering vid blixtljus, och att detta faktiskt förhindrade återgifvandet af just »de moment, hvilka vi helst önskat föreviga».

Ingenting blir nämligen enformigare och sig mera likt från den ena basaren till den andra än dessa bilder af salustånd med därbakom grupperade damer, som ideligen upprepas från Ystad till Haparanda och af hvilka vi under säsongen, ofta flere gånger i veckan, måste afböja välvilliga sändningar. Hvad som kan förtjäna »förevigas» från en basar äro de sceniska eller konstnärliga framställningar, som *särskilja* den från alla andra, såsom exempelvis de vackra »prerafaelitiska taflor», vi nyligen bringade från S. de C.-basaren i Stockholm, och liknande.

Äfven Göteborgsbasaren hade, efter hvad vi låtit oss berätta, många vackra moment i denna väg att bjuda på: »Ueberbrett'lföreställningar», en revy öfver »århundradets dräkter» m. m., och det var naturligtvis dessa vi främst önskade fotografera. Detta kan emellertid ej ske, om man ej därvid får begagna s. k. blixtljus. Vid otaliga liknande tillfällen både i hufvudstaden och rundt om i landet, på utställningar och teatrar, i själfva operans guldstrålande salong, i högtidliga ämbetslokaler och offentliga församlingar ha sådana »blixtfotografier» tagits och tagas alltjämt för Idun, och någon den minsta eldfara kan därvid ej uppstå, när saken omhänderhafves af kompetent person. Det lilla obehaget af den åtföljande röken är också af snabbast öfvergående slag, ja, kan, med lämpliga anordningar, fullständigt undvikas.

Hvad slutligen angår de af kammarherre Lagerberg åberopade bilder, som tagits af hofffotografen Jonason, så voro äfven dessa, som användts af en i Göteborg utgifven illustrerad veckotidning, af dessa reproduktioner att döma af föga tillfredsställande art. Den nämnda tidningen beklagar också själf, att de »lämna en högst ofullständig idé om anordningarna», och att hvarken »Ueberbrettel'n», tombolorna, american bar'en eller annat kommit med. RED.

FINSKA TONER

hafva utgjort den hufvudsakliga beståndsdelen i påskhelgens och de därpå följande dagarnes musiklif i hufvudstaden. Finlands båda främsta städer hafva nämligen sändt hvar sin elitkår att för oss tolka en del af hvad det transbottniska systerlandet har bäst på tonernas område: Helsingfors sin återuppståndna *M. M-kör* och Åbo sin nyss af högre maktbud upplösta, men genom enskildt initiativ fortbestående *Åbo bataljons musikkår*. Båda hafva här mottagits entusiastiskt.

Sångkören M. M. har nog tagit brorslotten af intresset och detta är ju helt naturligt. Dels står ju körsången högre i kurs hos publiken än instrumentalmusiken, dels är ju ock M. M.-kören känd och högt värderad sedan föregående uppträdanden härstädes, senast från sin konsert i Östermalms kyrka på sensommaren i fjol, då kören var på hemväg från sitt segertåg till Köpenhamn. Efter den entusiasm, som denna konsert framkallade hos den trots den ogynnsamma årstiden fulltaliga publiken, hade man kunnat förutsäga, att meddelandet om ett förnyadt uppträdande af kören vid ett framtida tillfälle härstädes skulle emottagas med det lifligaste intresse. Att så nu ock varit förhållandet framgår däraf, att biljetterna till M. M.-körens alla tre konserter nästan omedelbart slutsåldes en hel vecka i förväg, samt att ej alla på långt när, som önskat det, kunnat få biljetter. Och redan vid landstigningen på påskdagens eftermiddag mottogs kören af en stor människomassa, som i lifliga och ihållande hurrarop bragte den sina sympatier.

Från första stunden blefvo körens medlemmar populära, hvar de visade sig, och främst af alla dess geniale ledare, byråchefen *Carl von Knorring*. Han är redan förut så välkänd här i Stockholm och har här otaliga vänner, och allt flere vinner han för hvarje besök härstädes, genom sin hjärtliga älskvärdhet, sin humor och sin spiritualitet. Och när han för sina gossar i elden, d. v. s. fram på konserttribunen och höjer taktpinnen, sker det med en känsla och en kläm, i sig innefattande all erforderlig nyansering, att segervissheten står att läsa i allas ansikten hos hans segervana brigad.

Den första konserten ägde rum annandag påsk på middagen i Musikaliska akademien, å hvars estrad sångkören M. M:s standar var placeradt. Programmet upptog tolf nummer, alla på ett undantag när af finska tonsättare sådana som Sibelius, Pacius, Järnefelt, Flodin, Merikanto m. fl. Alla nummer hälsades med de lifligaste, stundom rent af bedöfvande applåder och en hel del måste omtagas, däribland »Tuulan tei» med ett solo, föredraget af en ovanligt varm och klangskön barytonstämma, vidare den dråpliga »Klunkom, Velam Velamson» af Palmgren samt naturligtvis Björneborgarnes marsch och Suomis sång, vid hvilka båda sistnämnda publiken reste sig och åhörde dem stående. Flere extranummer gåfvos ock, däribland Wennerbergs »O Gud, som styrer» samt »Du gamla, du friska». Sista afdelningen upptogs af tvänne nummer med orkester (Musikerföreningens), nämligen Griegs storslagna »Landkjending» och Sibelius' »Athenarnes sång» med unison mans- och gosskör (gossarne från Norra latinläroverket och Nya elementarskolan). Båda gjorde sig förträffligt, och hr Knorring fick här tillfälle visa, att han lika väl förstår behärska en orkester som sin kör. Han fick ock naturligtvis i främsta rummet för sig och sin kör mottaga de lifligaste bifallsyttringar.

Då detta nummer lägges i press, återstå ännu tvänne konserter och en matiné, den senare afsedd att äga rum omedelbart före de ärade gästernas afresa på torsdagen.

*

F. d. Åbo bataljons musikkår har likaledes konserterat härstädes under påskhelgen, dels på Skansen och dels i Sveasalen och i Nationals festsal. Vi hörde densamma i Sveasalen och funno den vara en utmärkt samspelt mässingsorkester på inemot trettio man, många synnerligt framstående hvar på sitt instrument. Programmet upptog till stor del finska kompositioner, men ock andra saker såsom operauvertyrer m. m. Bifallet från den ej just talrika publiken var synnerligen lifligt. Helt säkert skulle denna orkester blifva mycket populär i Stockholm, om något af våra större etablissemang engagerade densamma för en sommarkampanj.

KUNGL. TEATERN gaf å förra veckans abonnementsföreställning Aubers opera-comique »Muraren». Det var egentligen med denna opera, uppförd första gången år 1825, som Auber slog igenom som en af banbrytarne på den franska operacomiquens område. Med sin graciösa musik och sina rytmiska melodier kan densamma, om ock åtskilligt måste förefalla föråldradt, fängsla åhöraren än i dag. Bäst förefaller tredje akten med bl. a. den bekanta grälduetten, som utfördes mycket bra af fru *Hellström* och fröken *Edström*. Hvad utförandet i öfrigt beträffar hade de flesta tagit väl tungt på sina roller. Främst stodo hr *Malm* i titelrollen som muraren Roger och fru *Hellström* som dennes hustru Henriette. Den senare förtjänar särskilda loford såväl för sin sång som sitt spel. Äfven hr *Söderman* gaf en god bild af smeden Baptiste. Fröken *Edström* hade som änkan Bertrand ej just någon lycklig afton. Och fru *Forsell* och hr *Nyblom* förmådde ej framkalla något vidare intresse för den unga grefvinnan Irma och hennes älskare, den franske löjtnanten. I en liten biroll som Irmas sällskapsdam hörde man gärna fröken *Lindegren*. Det hela gick för öfrigt ganska jämnt under hr Nordqvists ledning och framkallade lifligt bifall från den nära fulltaliga publiken.

Som fyllnadsnummer gåfvos några af balettmästaren hr Zöbisch anordnade danser, af hvilka vi särskildt vilja framhålla en steyrisk dans och en daldans; den senare, utförd af några elever vid balettkåren, slog särskildt an.

— *Påskdagens symfonikonsert* upptog som inledningsnummer en nyhet, nämligen symfoni i F-dur af *Bror Beckman*. Den unge tonsättaren har här åstadkommit ett ganska intressant verk, hvar andra och tredje satser, ett stämningsfullt andante och ett pikant scherzo, slogo lifligt an på den nästan fulltaliga publiken, som belönade honom med ett par inropningar. Andra och tredje numret utgjordes af W. Peterson-Bergers målande ballad »Skogsrået», väl sjungen af hr *Lejdström*, samt några variationer för violin af Corelli, sällsynt vackert föredragna af konsertmästaren *Zetterqvist*, hvilken härför rönte entusiastiskt bifall. De återstående numren, uvertyren till »En midsommarnattsdröm» af Mendelssohn-Bartholdy och Beethovens fjärde symfoni, hade vi ej tillfälle åhöra. Hofkapellet leddes denna afton af hr *Nordqvist*.

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS
Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS
Prima Tvätt-Tvål

SKAPELSEN, Haydns odödliga oratorium, gafs som vanligt långfredagen i Östermalms kyrka till förmån för Frimurarebarnhuset. Hofkapellet under hr *Hennebergs* ledning utförde ackompanjemanget synnerligen tillfredsställande, och solisterna, fru *Hellström*, fröken *Karlsohn*, hrr *Lundqvist*, *Sellergren*, *Malm* och *C. Lejdström*, förtjäna hvar i sin stad erkännande för det sätt, hvarpå de framförde sina partier, af hvilka flere, särskildt Sellergrens (Rafael), äro mycket maktpåliggande. Kören skötte sig ock väl. Kyrkan var alldeles fullsatt af andäktigt lyssnande åhörare och ordningen vid platsernas intagande synnerligen god.

AUGUST LINDBERGS första uppläsning af Goethes »Faust», första delen, blef i viss mån en missräkning, enär konstnären gaf för mycket af det gigantiska diktverkets volym, så att publiken tröttnade.

Recitationen hade emellertid åtskilliga särdeles förtjänstfulla moment, exempelvis de mäktiga scenerna i Fausts studerkammare och framför allt sista aktens fängelsescen, där hr L., trots de föregående kraftprofven, gaf ett gripande sant uttryck åt Margaretas och Fausts slutliga själskamp, innan anden löses ur stoftbanden.

Ytterligare förkortningar af dramat hafva sedermera vidtagits, hvadan nu hela recitationen, till fördel för totalintrycket, begränsas till två timmar.

N:R 7 AF DAMERNAS MUSIKBLAD, utgifvet af fru *Ellen Sandels*, har utkommit och innehåller Potpourri ur *Ignaz Paderewskis* nya opera »Manru», som för närvarande med stor framgång utföres på utlandets större operascener; vidare »Engelsk paradmarsch» af *Leslie Stuart* samt tvänne »Hallands-låtar», I: Gammal vals och II: Gammal polketta, uppteckade af *Berta Jepson*. Textafdelningen meddelar en revy från hufvudstadens musiklif; en kort biografi (med porträtt) öfver samtidens främste pianist Ignaz Paderewski; en berättelse om hur »Skapelsens» kompositör Haydn upptäckte en af sin tids mest berömda sångerskor, för hvilken Beethoven skref sin Fidelio, och som äfven uppträdt här i Sverige; vidare en historia om J. Strauss' båda världsbekanta valser »An der schönen blauen Donau» och »Wienerblut», af hvilka den förstnämnda vid sitt första framträdande gjorde fiasko.

Vi anse oss fortfarande på goda grunder kunna hos våra musikaliska läsare anbefalla *Damernas Musikblad* både för dess goda och väl valda innehåll och för dess billiga pris: endast 6 kronor för helt år, omfattande 24 nummer med minst ett 70-tal in- och utländska kompositioner.

Ärade annonsörer!

På grund af upplagans betydliga stegring böra mindre annonser till Idun vara inlämnade senast lördagen före den vecka, i hvars nummer de äro afsedda att införas, annonser på en eller flere sidor ännu tidigare efter särskild öfverenskommelse.

Med utmärkt högaktning
IDUNS EXPEDITION.

HENRIK GAHNS
MANULIN,
ny glycerinpasta för hudens skydd och vård
i tuber à 50 öre st.
Säljes hos Louise Blomberg, Vesterlånggatan 39; C. F. Dufva, Drottninggatan 41; Elin Edlund, Drottninggatan 63; Fanny Gelin, Malmtorgsgatan 5; Selma Hägglund, Hamngatan 38; Ant. V. Nording, Biblioteksgatan 11, m. fl. parfym- & tvålbodar.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

FACKSKOLAN FÖR HUSLIG EKONOMI I UPSALA.

(Föreståndarinna: fröken Ida Norrby.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 6—12 APRIL 1902.

Söndag: Soppa med curry; kokt gös med holländsk sås; chateaubriand med ryska ärter; dundertårta.

Måndag: Surstek med potatis; biscuitspudding.

Tisdag: Kokt korf med rotmos; kalfdans med mjölk.

Onsdag: Korfkaka med skiradt smör; äppelsoppa.

Torsdag: Ärter med fläsk; syltpannkaka.

Fredag: Köttbullar med potatis; röd sagosoppa.

Lördag: Favoritsoppa; kokt kolja med senapssås.

RECEPT:

Holländsk sås (f. 6 pers.). 80 gr. smör (3 msk.), 1 msk. mjöl, 3 äggulor ,socker efter smak, 2 dcl. vatten, citronsaft, salt.

Beredning: 3 fjärdedelar af smöret samt mjölet ,äggulorna och litet socker sammanvispas kallt. Blandningen sättes på mycket svag eld, och det kalla vattnet tillsättes litet i sänder, under det att kastrullen emellanåt aflyftes — allt under ständig vispning. Såsen får ej koka, endast tjockna. Då den är slät och glansig samt tillräckligt tjock, aflyftes den, och resten af smöret nedröres i små portioner jämte citronsaften. Såsen afsmakas noga och serveras mycket varm.

Chateaubriand (f. 6 pers.). 1 o. 1 halft kg. oxfilé, peppar, salt, 4 o. 1 half msk. smör, 2 dcl. buljong ell. vatten, 1 knippa persilja.

Beredning: Köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten. Filéns yttre hinnor borttagas, hvarpå den skäres i omkr. 3 cm. tjocka skifvor, som bultas lätt och beströs med peppar och salt. 1 msk. af smöret skiras, och därmed öfverpenslas köttskifvorna ,som därefter få ligga 1 tim. Persiljan sköljes, rensas och hackas fint samt inarbetas i 1 msk. rördt smör. Resten af smöret upphettas i en stekpanna, biffarna stekas hastigt på båda sidor och uppläggas på varmt fat. Stekpannan urvispas med den kokande buljongen, och såsen hälles öfver biffarna. En klick af persiljesmöret lägges på hvarje biff. Chateaubriand bör serveras mycket het.

Dundertårta (f. 12 pers.). Mördeg: 200 gr. smör, 60 gr. socker, 230 gr. mjöl.

Mandeldeg: 8 ägg, 2 kkpr. socker, 200 gr. sötmandel, 1 half kkp. potatismjöl.

Äggstanning: 8 ägg, 1 lit. grädde.

Till denna tårta användes en stor rund form med lös botten, en s. k. ringform. Till formen höra äfven tvänne ringar, den inre af dessa 8 cm. i diameter och den yttre 18 cm. i diameter. Själfva formkanten, som bildar den yttersta ringen, är försedd med en öppning på ena sidan och igensättes medelst en sprint. Dess storlek är 27 cm. i diameter.

Beredning: Formen med ringar smörjes och mjölas mycket väl. Mördegen beredes och fasttryckes på formens botten. Den minsta ringen nedsättes i formens midt och däromkring den större ringen.

Mandeldegen beredes sålunda: Äggulor och hvitor skiljas, och gulorna röras med sockret 3 fjärdedels timme. Den skållade och finhackade mandeln tillsättes genom det siktade potatismjölet litet i sänder under sakta rörning. Sist nedröras de till hårdt skum slagna hvitorna, hvarpå mandeldegen genast slås i formens yttre och innersta rum.

En stanning bereds af 8 ägg och 1 lit. grädde, och denna nedslås i formens midtelrum.

Tårtan gräddas nu i ganska varm ugn, omkr. 1 tim. Mandeldegen blir fortare färdig än tårtan för öfrigt. Den öfvertäckes, så snart den är färdig, med afpassadt papper, så att blott stanningen direkt utsättes för ugnsvärmen.

När tårtan är färdig ,borttages ringarna, och tårtan med formens botten sättes på serveringsskålen. I regel höjer sig mandeldegen mer än äggstanningen, och därför belägges denna med frukt, exempelvis äppelmos, så att hela tårtan får jämn höjd.

Till sist glaceras tårtan och garneras med frukt.

Biscuitspudding (f. 6 pers.). 1 half lit. tjock grädde, 100 gr. biscuits, 6 blad gelatin, 4 msk. kokande vatten.

Beredning: Gelatinbladen spolas i kallt vatten och upplösas i 4 msk. kokande vatten. Grädden vispas till hårdt skum, och häri nedröres det upplösta gelatinet och de stötta biscuiterna. Krämen slås i vattensköljd form och uttställes att stelna. Puddingen uppstjälpes och garneras med biscuits och vinbärsgelé.

Kalfdans (f. 6 pers.). 1 o. 1 half lit. råmjölk, 1 ägg, 1 msk. socker, 1 half tsk. salt, 10 rifna sötmandlar.

Beredning: Råmjölk, ägg, socker, salt och mandel sammanvispas väl. Ett prof af blandningen slås i en panna och ställes öfver sakta eld. Är profvet för hårdt, utspädes blandningen med gräddmjölk, i motsatt fall ivispas ett eller två ägg. Den afprofvade blandningen slås i vattensköljd form och gräddas i vattenbad i ugn eller på spiseln. I senare fallet bör formen vara öfvertäckt. Då kalfdansen stannat och fått vacker brun färg, uttages den och serveras med mjölk eller saftsås.

Korfkaka (f. 6 pers.). 5 hg. oxlefver, 3 hg. fläsk, 1 o. 1 half kkp. risgryn, 1 o. 1 half lit. mjölk, 2 msk. sirap, 3 fjärdedels msk. salt, 1 half tsk. hvitpeppar, 1 kkp. russin.

Till formen: 1 msk. smör ell. flottyr, 3 msk. stötta skorpor.

Beredning: Lefvern sköljes väl och får ligga i vatten omkr. 1 fjärdedels tim. Den förvälles därefter och får kallna, hvarefter den rifves eller finhackas. Grynen sköljas i varmt vatten och få koka mjuka i mjölken. Fläsket hackas fint och blandas jämte lefvern, kryddorna, sirapen och de sköljda russinen i den afsvalnade gröten. Massan slås i smord och brödbeströdd form, öfverströs med skorpbröd och gräddas i god ugnsvärme omkr. 1 tim. Serveras med skiradt smör.

Göteborgs
Pistage Wafers
rekommenderas
specielt!
(3)

FREJA-MAGASINET
C. E. LAGERSTRÖM
Specialaffär för Damartiklar
STOCKHOLM.
FÖRSÄLJNINGSLOKALER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.
18 GÖTGATAN 18.
29 DROTTNINGGATAN 29.
KONTOR OCH LAGER:
18 HUMLEGÅRDSGATAN 18.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift: »Till Iduns läkare».

OROLIG UNG FLICKA. Sannolikt blodbrist, men som det kan bero äfven på andra orsaker (hjärtfel, ägghvitsjuka, o. s. v.), är undersökning önskvärd.

HELGA. Se svar till Fru Aurora i n:r 6.

HERMAN. Omöjligt att förutsäga, emedan det lika väl kan när som hälst uppstå en hjärtförlamning som blifva mer långvarigt med vattusot o. d. som följd.

Köp Foulard-Siden!

Begär mönster af våra vår- och sommarnyheter.

Specialitet: **Tryckt Siden-Foulard,** genombrutna sidentyger (à jour). **Rå-** och **Tvättsiden** för kläder och blusar från **90** öre pr mtr.

Vi sälja i Sverige **direkt till privata** och sända de utvalda sidentygerna **tullfritt** och **franko** till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern (Schweiz).
— Siden-Export. —

Att beakta!

Vår lille gosse Sven, som under sina första två år erhöll »Mellins food» i ganska stora mängder, på föreskrifvet sätt blandad med mjölk, mådde förträffligt och frodades synbarligen däraf, hvarför vi äro fullkomligt öfvertygade om detta fabrikats utmärkta egenskaper.
Göteborg i december 1901.
Ernst W. Ehnbom.

Prof af MELLINS FOOD sändes *gratis och franko* på begäran från **Axel Lennstrand,** Gefle. MELLINS FOOD finnes på apoteken samt hos alla väl fournerade specerihandlare.

Knypplade spetsar,
knyppeldynor, knyppelpinnar, knyppeltråd, knyppelmönster erhållas bäst från Fru **Charlotte Randels spetsknypplingsaffär, Vadstena.**
(Firman grundad 1880 och är prisbelönad med 7 silfvermedaljer samt guldmedalj i Paris 1900 m. m.)
Prof sändes på begäran.

Praktiska gångmattor.
Vid Krontorps gård, adr. Värmlands Björneborg, försäljas till 65 öre pr meter vackra hållbara gångmattor, förfärdigade af starkaste cellulosafiber. Sändas mot efterkraf. Försök några meter på prof.

Seminarie-Kursen
vid
Anna Sandströms skola, Stockholm.
börjar instundande höstermin sitt tredje läsår. Seminariet är för dem, som önska erhålla betyg, **tvåårigt.** Ämnena äro: Kristendom, pedagogik och metodik, i förening med **proflektioner,** svensk och allmän historia, svensk och allmän kyrko-, litteratur- och konsthistoria, geografi med geologi samt växt- och djurbiologi, modersmålet, franska, tyska och engelska språken samt fysiologi och hygien. **Vidsträckt valfrihet** — Såsom elever mottagas utom lärarinneelever äfven sådana unga kvinnor, som önska fortsätta sina studier i ett eller annat ämne.
Prospekt och öfriga upplysningar lämnas **Karlavägen 1 A, Stockholm.**

"Hotell Lindquist"
(1:a klass hotell) Vasagatan 20 (midt emot Centralstation) Stockholm
rekommenderas i ärade resandes benägna hågkomst med sina komfortabelt möblerade rum till moderata priser. Elektriskt ljus och badrum. Betjäning möter vid tåg och båtar. Vördsammast **A. LINDQUIST,** f. d. innehafvare af Badhotellet och Restaurant Kneippbaden vid Norrköping samt Bergsjö Hotell i Norrland. Rikst. 4123, Allm. 18135.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
Stenkol, Cokes
Anthracit
Varumärke — Varumärke.
Carré-Briketter.

Rikst.	Kontor:	A. Tel.
427	22 Skeppsbron 22	2288
2220	5 Strandvägen 5	6019
2012	1 Parmmätaregatan 1	6198

Stockholms Dagblad
Morgon- och Aftontidning.
Observera Stockholms Dagblads rikhaltiga, lättlästa, illustrerade
Söndagsnummer.

Banyuls Trilles.
Ett aptitgifvande, magstärkande vin, afsedt för konvalescenter och svaga personer i allmänhet. Rekommenderadt af många hrr läkare.
Pris pr butelj kr. 3,50 hos
HÖGSTEDT & C:o,
Stockholm, **32 Regeringsgatan.**

Nytt! Nytt!
I stället för sängar.
Patentsoffan m. 2:ne skilda bäddar. Patentstol m. rymlig, bekväm bädd. Patentsoffa m. rymlig, bekväm bädd. Dessa praktiska möbler taga litet utrymme, lämpa sig till alla sorters rum, äro prydliga och säljas under garanti endast i **C. A. Lindbloms Möbleringsaffär,** n:r 9 Brahegatan

Palestina vin
(Sjukvin)
Detta äkta oförfalskade **Drufvin,** stärkande, välsmakande, rekommenderadt af Hrr Läkare såsom utmärkt **sjukvin,** särskildt för konvalescenter och klena personer såväl äldre som barn, enastående som **förmiddags- & dessertvin** expedieras af undertecknad i lådor à 6 but. **Kr. 10.** —, 12 but. **Kr. 20** — fritt emb. mot insänd likvid. — Importör och ensamförsäljare för Sverige
H. Heintz, Vin-Nederlag,
39 Karlavägen, Stockholm.
Analys N:o 120170 å ett prof märkt »Palestina vin» (sjukvin) Alkohol 13,43 %, Vinsyra 0,30 %, Extract 14,06 %, Mineralämnen 0,22 %. Främmande färgämnen frånvarande. Extracten utgjordes till väsentlig del af **Drufsocker** 13 %.
Profvet är sålunda att anse som ett oförfalskadt (sött) vin af god beskaffenhet.
Stockholm den 23 januari 1902.
JOHN LANDIN,
Hand. Kemist i Stockholm.

Släktforskning
utföres af intresserad och däri öfvad prästman. Svar till »Genealog» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

MÅLARSKOLA.
Undervisning i **Landskaps-** och **Figurmålning** samt om aftnarna **Teckning.**
Victoria Westberg,
elev af Prof. Petiti i Rom m. fl.
Agda Næsman,
elev af Collin & Girardôt, Paris,
Närmare underrättelser på Ateliern, Mäster Samuelsgatan 55, till vänster inpå gården, 4 tr., hvarje dag mellan kl. 12—2.
Telefon Nr. 235.

HVAD MAN UTGIFVER FÖR EN ANNONSKLICHÉ, återbetalar sig mångfaldigt. Beställ klichéerna hos *John Fröberg*, Finspong.

MAJKEN. Se svar till Tacksam i n:r 7. Tillfälligt verksamt är t. ex. 5—10 minuters applikation af ett tjockt lager af ett med vatten till tunn gröts konsistens utrördt pulver af 2 delar svafvelbarium och 1 dcl. zinkoxid.

GÖTHA. Ni bör 2—3 gånger om året under 6—8 veckors tid för hvarje gång, regelbundet omedelbart före hvarje måltid (d. v. s. tre gånger dagligen) taga fyra stycken Blauds järnpiller. Ni bör söka äta så mycket ägg (åtminstone 3—4 om dagen), fisk, kött och mjölk som möjligt, men undvika kaffe och thé. Ni bör gå tidigt till sängs och minst två gånger om dagen taga en half timmes promenad i friska luften och så vidt möjligt undvika alla ansträngningar af kroppslig eller andlig natur.

GAMMAL KVINNA. Sannolikt intet att göra.

30-ÅRIG FRU PÅ LANDET. Brefven förstöras genast efter deras besvarande, hvarför det är oss omöjligt att nu erinra oss, hvad det var för utslag.

X. Lägg förband morgon och afton med ett tjockt lager Diachylonsalfva med tillsats af 10 proc. zinkoxid. Undvik alla tvättningar minst en veckas tid.

SKÅNSKA. Vi ha oss ej bekant, om någon därstädes verkställdt dylik behandling. — Är det mycket som skall aflägsnas, är Röntgenbehandling att föredraga. Jämför i öfrigt svaret till Tacksam i n:r 7.

MAC. I regeln utan större betydelse, så att operation torde knappast behöfva ifrågakomma, hvarför ni torde kunna nöja er med den behandling ni nämner i brefvet. Akta er för alla slags »professorer» (och deras gelikar!), som annonsera braskande i tidningar — det är ren affärshumbug!

TACKSAM 20-ÅRING. På närmaste Stockholmsapotek kan ni erhålla en Läkareförteckning, där ni finner uppgift på lämplig läkare för edra hudaffektioner.

TACKSAM FLICKA. 1), 2) och 3). Se svar till Lady S. i n:r 4.

M. I. Se svar till Besvärad i n:r 5.

GUNILLA. Kronisk nässelfeber. Som denna kan bero på det mest olika inre orsaker, och hela behandlingen går ut på att upptäcka och behandla just denna orsak, så bör ni personligen vända er till läkare. Yttre medel hjälpa ej.

STINA. 1) Nej, intet speciellt att göra. Hon bör emellertid lefva uteslutande på mjölk, mjölkmat och s. k. hvitt kött. Varma bad böra undvikas. 2) Bad och massage äro enda medlet. Angående allmänbehandling sa svaret till Götha i detta nummer. 3) Se svar till Ckr i n:r 6.

RÅDLÖS. Se svar till Z—A. i n:r 1.

KATY. Se svar till Ckr i n:r 6.

HULDIS. Se svar till Z—H i n:r 1. De s. k. strimlorna kunna aflägsnas blott genom operation.

TACKSAM FLICKA. Se svar Z—A i n:r 1 och till Lady S. i n:r 4.

D:r —d.

FRÅGOR

ENHVAR af Iduns läsarinnor äger att å denna afdelning framställa förfrågningar rörande husliga eller andra angelägenheter till besvarande af läsekretsen. Äro frågorna af den art, att de rätteligen höra hemma i annonsafdelningen, intagas de dock icke.

N:r 134. Finns det någon praktisk väfskola i Värmland, där äfven undervisning i konstväfnad erhålles? Hur lång tid omfattar kursen, och hvad är afgiften?

K. M.

N:r 135. Är det någon, som kan upplysa mig om adressen till fröken Aino Topelius, den store skaldens dotter?

Ester L.

Starkaste · TANGENS · Elegantaste mönster
NYHETER
Fyrtrådiga Gardiner
Guldmedalj: MALMÖ 1896 · STOCKHOLM 1897 · BERGEN 1898
SVENSKT FABRIKAT

N:r 136. Önskar få anvisning på en billig och god hushållsskola.

Lilla Anna.

N:r 137. Kan någon upplysa om, huru stångkorf tillverkas?

Fjellnäs.

N:r 138. Finnes något medel mot små hvita fläckar, som hastigt sprida sig på en större palm, trots vattning och duschning?

S. R.

N:r 139. Är kursen vid Uppsala småskollärarinneseminarium 1- eller 2-årig? Kan sökande få aflägga prof före fyllda 17 år?

Chart.

N:r 140. Kan någon råda mig, hur jag bör klåda min lilla åtta månader gamla flicka? Hittills har hon blott begagnat stickade yllekoltar. Har funderat på sådana koltar småbarnen i Dalarna använda, men vet ej hvar de kunna få köpas.

Oerfaren.

N:r 141. Kan någon upplysa om, hvem som är tillverkare af och om man ur första hand kan få köpa s. k. Leckö-stolar: höga karmstolar med rektangulär, snidad karm. Öfverst å karmen två änglar. Armstöden svängda och med tämligen djup hålkäl?

Jenny B—ge.

N:r 142. Hvad slags mat skall man äta för att få mycket blod?

Bleknos.

N:r 143. Kan en ung flicka, som genomgått elementarskola och handelsinstitut, samt äger flera års praktik å kontor, söka plats vid något af statens verk? Hvilket vore lämpligast, och huru erhålla inträde?

Alli.

N:r 144. Hvad fordras för att komma in vid järnvägen som extra, hos hvem skall anmälan därom göras?

Alli.

N:r 145. Jag har i min ägo en tysk bok med titel: »Kleine Erzählungen und Schwänke, med tillhörande 4 äkta kopparstick. Boken är tryckt i Berlin 1783. Skulle någon vilja säga mig hvad värde denna bok kan hafva?

Intresserad.

SVAR

ENHVAR af Iduns läsarinnor uppmanas lifligt att till inbördes nytta i mån af förmåga besvara insända frågor. Svaren insändas till redaktionen, och angifves all tid tydligt nummer å den fråga de gälla. Åt de tre af våra läsarinnor, som under årets lopp tillfyllestgörande besvarat det största antal frågor, komma vi som en uppmuntran att vid dess slut utdela ***tre pris****, hvartdera bestående af 25 kronor. Förden skull bör en hvar, som insänder svar, alltid underteckna med samma signatur.*

N:r 37. Det största och tillika värdefullaste svenska arbete i botanik är o. förblir nog Linnés flora. Synnerligen förtjänstfulla arbeten i botanik ha äfven efterlämnats af Agardh, Areschoug och Arrhenius. Af den senare finnes bland andra: »Botanikens första grunder» och »Elementarkurs i botanik».

Olga.

— Den storartade framställning af Sveriges flora, hvilken man började utgifva under namn af »Svensk Botanik» redan 1802, torde hafva blifvit genom de förenade ansträngningarna af sådana män som Quensel, O. Swartz, Billberg, Palmstruch och Venus ett af de värdefullaste arbeten, som vår botaniska litteratur har att uppvisa.

Welleda.

N:r 39. »Stockholmska» kan få s. k. pappersfilt väl färgad till 1,25 per kg. hos D. J. Elgerus, Örebro. Filial i Stockholm, Klarabergsgatan 58.

— a.

— S. k. pappersfilt fås endast från pappersbruken. Man får sedan själf låta färga den, och detta kan göras å hvilket färgeri som hälst; väl färga Risacks i Stockholm, Sahlströms i Jönköping och äfven Lundby färgeri i Göteborg. Priset naturligtvis beroende på filtens storlek.

Olga.

No 4711
Familje-Tvål
billig — varaktig.
Försäljes i 1/2-kilo-paket à kr. 1: 25, innehållande 5 stora eller 8 mindre tvålar i olika färger och lukter.

N:r 40. Troligen består ert onda endast i nerverna. Som bot därför rekommenderas ett hygieniskt lefnadssätt, afrifningar, massage samt lindrigt kroppsarbete.

Naemi.

— Mycken kroppsrörelse, hög diet och mycket vistande i fria luften, verka nog förbättrande på ert onda. Massage skulle kanske äfven vara nyttig. Försök att genomgå en kur vid Kneippbaden vid Norrköping, det skulle säkert vara mycket välgörande.

Fru Brita.

— Vänd er till docenten, d:r Thorbjörn Hwass, Birger-Jarlsgatan, Stockholm.

De.

— Antagligen beroende på nervositet. Hvarför ej framställa er fråga till »Iduns» läkare?

Olga.

— Är ni ej i tillfälle att rådfråga d:r Vesterlund i Enköping, torde ni med största trygghet kunna vända er till d:r Häggmark i Stockholm (2, Humlegårdsgatan).

Welleda.

N:r 113. »Oerfaren 12-årig prenumerant» torde uppgifva sin adress å Iduns kontor, och där afhämta svar.

Inf. genom Stockholms Läkareförening.
Doktor Johan Almkvist,
Humlegårdsgatan 13—15.
Hvard. 8—10, 1/2 2—1/2 4, helgd. 9—11.
Hudsjukdomar.

Tandläkare
John V. Lindh-Hygrell,
17 Karlavägen 17. Allm. tel. 13057.
Hörnet af Sturegatan och Karlavägen.

Tandläkare Sjöquist
6 Sturegatan 6. Riks 4591. Allm. 5463.
Rådfrågning 2—3.

Tandläk. Elias Widfond
25 Regeringsgatan 25.
Träffas kl. 10—2 och 1/2 5—1/2 6 e. m.
Plomb. och insättning af artificiella tänder.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik, Massage och Pedagogisk gymnastik.
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter, som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r **J. Arvedson,** adr. Strömsborg, Stockholm.

Kurser i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt! Med. kand. **A. Kjellberg,** legit. sjukgymnast, Stockholm, Mäster-Samuelsgatan 64. Allm. tel. 667.
OBS.! Undervisning i **sommar!**

Doktor O. Wides Kurs
i Massage, Sjuk- & Frisk-Gymnastik
motsvarande Gymn. Centralinstitutets kurs för kvinnliga elever. Upplysningar och prospekt genom Doktor **O. Wide,** Stockholm.

Damhårarbeten.
Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m. i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs. Vi signera ej postpaket med **'Hår'**. Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgat. 58.

Kronisk Snufva och Svalgkatarr
behandlas med inre smärtfri massage (med instrument) af
Professor G. Cederschiöld.
Träffas hvardagar 2—4. **Engelbrektsg. 5.**

Lyckans Afvelshönsgård
försäljer
Afvelsägg.
Alla stammar prisbelönade vid **Gefleutställningen** 1901. **Hvit Leghorn,** importerade i juni 1901, 4 kr. för 12 st. **Hvit Leghorn** 2,50 för 12 st. **Hvit Wegondotte,** extra fina, importerade 1900, 6 kr. för 12 st. **Hvit Wegondotte,** äldre import, 4 kr. för 12 st. **Bronze kalkoner** 50 öre per ägg. **Pekingänder** 30 öre per ägg. **Toulousegäss** 1 kr. per ägg. Med hvar femte order följa 6 gratisägg.
Importerar årligen från Amerikas förnämsta hönserier. Slaktkycklingar året om till dagens priser. Under hösten afvelsdjur i olika åldrar.
Adr. **Påskallavik.** Rikstelefon n:r 8.

Hosta,
hals- och bröstkatarrer
öfvergå vid bristande vård och användande af overksamma medel icke sällan till svårare kroniska sjukdomar. Ett godt behandlingsmedel till förekommande häraf är fil. d:r P. Håkanssons Salubrin, om det användes enligt beskrifning till värmande omslag, gurgling och inandning; fördelaktigast och bäst är att för inandningen använda Salubrininandningsapparat.
Allmänheten varnas mot efterapningar af fabrikatet.
Salubrin tillhandahålles i parfym-, speceri- och färgaffärer. Partilager hos **Geijer & C:o, Stockholm.**

Köp ingen fotografikamera
förr än Ni stud. vår priskurant, som utkommer i början af april. Sändes franko mot 3 porton. C:a 200 ill. Många intressanta nyheter. Amatörtäflan.
SVEA-MAGASINET,
Örebro.

Siden-blusar kr. 3: 40
till högre pris — 4 meter! — porto- och tullfritt! Profver omgående; likaså af svart hvitt och kulört »Henneberg-Siden» från 85 öre till kr. 20: 85 per meter.
G. Henneberg, Siden-fabrikant (k. o. k. hofl.) Zürich

Inbjudan till subskription.
Nordisk folkupplaga
af
Edvard Grieg's Samlade Sånger.
Transponerad upplaga för Mezzo-sopran eller Baryton.
Edvard Griegs sånger kännas och älskas öfverallt; i konsertsalarne och i hemmen i hela den civiliserade världen höras allt mer och mer de många sånger, i hvilka den berömde norske komponisten nedlagt sina skönaste poetiska tankar och gifvit ett konstnärligt uttryck för sina finaste känslostämningar.
Då nu Grieg under de senare åren har blifvit den norske tondiktare, hvars rykte gått vida genom världen, och som öfver hufvud taget skattas som en af vår tids mest berömda komponister, beror detta ej minst på just hans **Romanser** och **Sånger.**
Det må därföre betraktas som något särdeles af behofvet påkalladt, att **Edvard Grieg's Samlade Romanser** och **Sånger** utkomma i en **folkupplaga,** där de äro så **transponerade,** att de alla utan undantag kunna sjungas af en **mezzo-sopran** eller **baryton-stämma.**
Samlingen utkommer i c:a 40 häften à 40 öre.
Subskription mottages i hvarje bok- o. musikhandel.
Första häftet har utkommit.
Abr. Lundquists K. Hofmusikhandel,
Malmtorgsgatan 8. Stureplan 2.

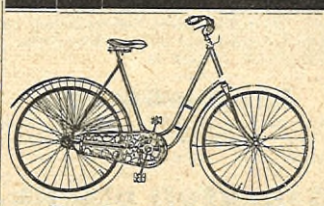
HUSQVARNA VELOCIPEDER
stå främst ifråga om
styrka, lättgående & elegans.
Begär priskurant!
Försäljning genom Husqvarna Depoter och öfriga återförsäljare i Stockholm och landsorten.

Bilagd strejk. Detta för arbetarna vid aktiebolaget Skandinaviska orgel- och pianofabriken lyckliga förhållande har nu inträffat. Efter ett uppehåll af ungefär fem månader ha de åter fått komma i åtnjutande af den förmånliga inkomst, som de städse haft och som de fortfarande komma att erhålla vid denna fabrik. Med hänsyn till dessa arbetarnas fördelaktiga villkor förefaller det eget, att strejken skulle utbryta just där. Oaktadt den stora tillverkningen, fanns vid strejkens början endast ett fåtal instrument på lager, hvilket visar den lifliga afsättning firmans fabrikater röna. Under tiden måste därför instrumenten tagas från utlandet, och ehuru äfven dessa voro af godt slag, betingade sig köparna af dessa, att sedermera få utbyta dem mot fabrikens egna instrument, hvilket ju är ett godt betyg för den inhemska industrien. Emellertid är det nu slut på strejken och arbetet i full gång igen, så att fabriken med lätthet kan effektuera redan inkomna och blifvande beställningar.

Undervisning i Linnesömnad
meddelas. Enkel praktisk metod. Vanlig maskin med tillhörande apparater användes. Mönster erhållas. Hvarje kurs (pris 20 kr.) omfattar 1 månad, 2 tim. dagl.
OBS ! Syning af främmande arbeten förekommer ej.
KARIN EGNÉR,
Styrmansgatan 21, 2 tr. Rikstel. 3530.

Sibbe Malmbergs
Fotografiatelier
6 Barnhusgatan 6
Artistiskt utförda porträttförstoringar
m. m. Allm. tel. 16427.

BRA! BILLIGT!
Promenaddräkter (Jaquett och Kjol) efter beställning af utm. goda varma tyger rån **35 kr.** i ett för allt.
FRU ÖRNS ATELIER,
19 Tunnelgatan.
Obs.! Bal- och Supédräkter. Välkänd, elegant stil

Örebro

Ett-öres Tebröd

Ett försök ångras aldrig!

»DE VILSEGÅNGNA SMÅ.»

Efter den i n:r 9 af Idun för 1902 införda slutredovisningen öfver insamlingen för de båda vilsegångna barnen har ytterligare ingått ett bidrag af 10 kr. från okänd gifvare, hvilket belopp vi öfversändt till barnens förmyndare.

I STORM. AF DINA.

FORTS. FRÅN FÖREG. N:R.

»Aldrig får man nu se sin hafsjungfru. Hon är som svunnen hän. När man tror sig vara henne som närmast, är hon som längst borta. Ja, det är självfiskt af mig. Du har ju så mycket att styra med just nu. Du blir allt bra ensam hädanefter. Låtom oss ta en tur, den sista för sommaren! Skall till Stockholm i morgon och så till Uppsala. Far vill ändtligen, att jag skall dit upp för att fortsätta studierna.» — De lade ut.

»Hon ligger allt bra vackert din fars stuga. Jaså, du har fått den där förtjusande villan. Vet du, hvad den skall blifva bra till? Inte. Får jag väl säga dig det: Till sommarbostad åt två lyckliga människor, du och jag. Blir det inte härligt, du, att få dela sig mellan stad och haf?»

»Min tanke tränger ej så långt. Kanske är jungfrun hafvets innan dess. Så utan strider och stormar har ej hafsjungfrun fått gifva sig hän. Har du ej hört sägnen om hennes tusenåriga kamp för sin kärlek?»

»Du underliga flicka, hvad jag håller af dig! Nästa sommar är jag här igen, och då skall det blifva förlofning. »Guldringen den röda, den gifver jag dig och tager i afton ut den första kärlekspanten, kyssen, du vet.»

»Släpp mig, eljest hoppar jag i hafvet och simmar i land!»

»Du gör!»

»Ja, så visst mig Gud hjälpe.»

»Dumma flicka, sätt dig här, och jag skall vara ditt lydiga lamm.»

»Du?»

»Får man inte, får man väl gifva då. Ser du, så förtjusande den här ringens sten kläder din hand. Den riktiga, den kommer nästa sommar. Här har du dessutom dig själf, hafsjungfrun med sin julle till hafs. Sådana det tager jag då så många, jag vill. Fotografera dig det kan jag bättre än någon fotograf.»

De gingo i land. Han följde henne till stugans dörr. »Ja, tack för i sommar, Hertha! Nu känner jag just, att jag ingen diktare är. Skulle vilja säga dig något vackert. När min stora dikt blir färdig, skall jag tillägna dig den.»

»Tack! Hafsjungfrun fordrar ej dikt utan verklighet. Ser du, i storm eller stiltje begär hon endast ett, din trogna kärlek.»

Betald med... en... Så. Farväl! Nästa sommar!»

*

Vid hafvet står med handen öfver spejande ögon en ung flicka. En tjock

Stomatol-Tvål

beredd af de finaste oljor, är till följd af sin stora Stomatolhalt utan gensägelse den bästa i handeln förekommande tvålsort för hudens rationella vård. (B

dimma med sitt duggande regn omsveper klippor och haf, gör världen så liten och fyller den med dyster ödslighet. Hertha Bring känner håret klibba fast vid tinningarna, känner sig famnad af isande vindar, drager närmre intill sig den skyddande pälskragen men står kvar. »Så ändtligen!»

Kustvakten kommer. »Intet bref och dock är det i dag julafton. Tänk, att han kunde så snart glömma! Han! Ett enda bref. Det var allt.»

Hon går in. Det är redan skymning. Hon tänder brasan, rullar ned gardinen, flyttar fram en stol, sätter sig i den och stirrar, stirrar in i elden. Med ens far hon upp. »Nej, detta duger icke. Måste skaffa mig en ordentlig verksamhet, ett arbete, som intresserar mig. En västkustens äkta dotter förblir ej en oduglig drömmerska.»

Från barmen tages fram ett litet bref, det läses om och om igen, så tryckes därpå en kyss så varm, en tår gör sitt märke däri, en hand far smekande däröfver, och så lägges det varligt i ena skrifbordslådan, nyckeln gömmes försiktigt i den andra.

Beslutet är fattadt. Hertha har hört talas om och något försökt sig på konstväfnad. Nu skall det bära af till Norge och till de ställen i Sverige, där konstslöjd idkas. Hon har ju litet penningar. Blott hon får in konsten, så nog skall hon sedan tjäna sig födan och kanske åter en gång kunna få slå sig ned bland sin hembygds klippor och skär. Förmyndaren? Han måste tillåta det. Till våren fyller hon nitton år. Hon känner sig minsann ej som något barn.

Därute i världen får Hertha skåda mycket nytt. Mången ung man tycker sig i den ståtliga konstväfverskan med det fint skurna ansiktet, det mörka, burriga håret och de underbart skiftande, drömmande ögonen hafva mött den vackraste flicka, han någonsin skådat, och söker visa, att han ej oberörd gått henne förbi, men studsar tillbaka inför en kyla så isande kall, att han tänker på en hafsvind i vintertid. Men skicklig blir Hertha Bring i väfning, sömnad och målning. Väljer själf motiven och kombinerar mönstren. Hon är en konstnär i sitt, och hennes arbete tyckes för henne vara allt.

Hertha och några norska väninnor hade åtagit sig att på gammaldags vis pryda ett par högfjällssanatoriers salonger, att ge dessa vackra norska villor af stockvirke deras inre utrustning, och för att skåda sina händers verk bege de sig i högsommartid dit upp.

Alla beundrade de vackra bonaderna, de stilfulla öfverdragen på bänkar och stolar. En dam visade just på det storartade draperiet till tidningsrummet. Hertha viker draperiet åt sidan, stiger in, får syn på en svensk tidning. »Åh, så längesen jag såg någon tidning därhemifrån! Handelstidningen,» utbrister hon jublande. Skyndsamt slår hon sig ned och genomögnar tidningen.

»Ett uppseendeväckande självmord. Den allmänt aktade och högt betrodde grosshandlaren Lönner i Stockholm sköt sig i går natt i sitt hem. Motivet till den förtviflade handlingen är ännu höljdt i dunkel.»

(Forts.)

Glas- och Porslinsserviser samt Husgerådsartiklar

i största urval.

Billiga bestämda priser.

Aktiebolaget

Brising & Fagerström,

24 Regeringsgatan 24

STOCKHOLM.

TIDSFÖRDRIF

CHARAD.

På vårt *första* väntar många,
Ångestfulla timmar, långa,
Än med fruktan, än med hopp;
Stolt vårt *andra* står i skogen,
Är med vind och sol förtrogen,
Vänder emot skyn sin topp;
Kanske du ej genast anar —
När du genom fönstret spanar —
Att vårt *tredje* är dig när,
Och att, när vid högtidsbordet
Någon gäst vill föra ordet,
Han då på vårt *hela* bär.

STINA.

STAFVELSEGÅTA.

Af följande bokstäfver och stafvelser bildas 15 ord, hvilkas begynnelse- och slutbokstäfver gifva namnen på tvänne från franska revolutionens dagar ryktbara kvinnor:

Profva **Wasa-Bryggeriets Pilsnerdricka.** Allm. 3057. Riks 1073.

Ofriga maltdrycker rekommenderas.

Jordgubbe- och Smultronplantor

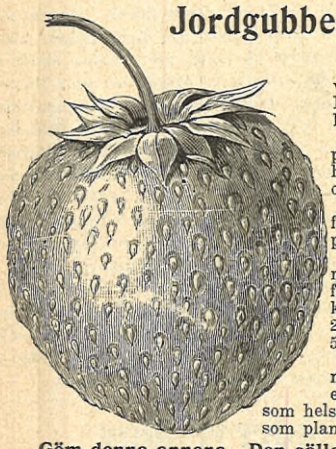

i blandade röda färger, rikt gifvande. Allra finaste sorter, **starka**, på kalljord öfvervintrade plantor, lemna frukt i många år. — Billigaste priser. (Tryckt skötselbeskrifning på köpet.)

1:a 1:a Jordgubbar: Pris kr. 2. — för 100 pl.; kr. 3. 70 för 200 pl.; kr. 5. — för 300 pl. (Vi hafva däraf på kalljord erhållit fruktexemplar omkr. dubbelt så stora som vidstående figur.)

1:a 1:a Månadssmultron: Pris kr. 2. — för 100 pl.; kr. 3. 70 för 200 pl.; kr. 5. — för 300 pl. **Prisbelönta**, förut okända.

Världsberömda *Månadsjordgubbar*, mycket läckra, blomma om alltjämt och lämna frukt hela sommaren och hösten. (Alla hittills kända sorter i blandade röda färger.) Pris kr. 2. — för 5 pl.; kr. 5, — för 20 pl.; kr. 10. — för 50 pl.

OBS.! Plantorna sändas från medio af Maj månad till midsommar (då så önskas äfven på eftersommaren). De tåla att skickas huru långt som helst, väl inpackade i fuktig mossa. Samma dag som plantorna afgå underrättar jag därom pr brefkort.

Göm denna annons. Den gäller för hela sommaren. Beställ nu hos **TH. PINET,** postadress: *Åmmeberg*. (Telegr. och Telefon öfver Askersund).

Nya Lärarinneseminarium

utbildar dels småskolelärarinnor dels lärarinnor för hem och privata elementarskolors lägre klasser. Kurserna 1- och 2-åriga. I Privatskolelärarinnesem. intages utan inträdesexamen de som genomgått elementarskola. Terminsafgift 100 kr. Anmälningar böra hälst insändas under April månad. Vidare upplysningar och prospekt erhållas af undertecknad, läroverkets föreståndarinna. **ALMA DETTHOW.**

Träffas i skolan Birger Jarlsg. 35, månd. o, onsd. 1/2 1—1/2 2.
Telef. kl. 5—9 e. m. Brunkeb. 2575.

Sveriges första kvinnliga trädgårdsskola

börjar sin 4:de kurs 15 april, slutar 1 nov.

Undervisning lämnas i trädgårdsskötsel — konservering efter ny metod —, fjäderfäskötsel — skötande af ägg-kläckningsmaskin m. m.

Prospekt på begäran.

Espenäs & **Lännäs** (Örebro län).

Fru Stina Swartling, f. von Hofsten,
Skolans innehafvarinna.

Hernösands Ensk. Bank

Kungsträdgårdsgatan 16.

Sparkasseräkning — Kassafack

från 15 kronor för år.

Värdehandlingar mottagas till förvaring och förvaltning af **Notariatafdelningen.**

Polytekniskt Institut Friedberg i Hessen vid Frankfurt a. M.

Program kostnadsfritt. Pröfnings-kommissar.

I. **Industri-Akademi** för maskin- elektro-byggnads-ingeniörer och byggmästare. 6 akademiska kurser.

II. **Teknikum** (mellan-fackskola) för maskin och elektrotekniker. 4 kurser.

Iduns Handarbetstidning

Gratis! innehållande **Konstnärliga originalmönster** för läderplastik, gyllenläder, träskärning, glödritning, porslinsmålning m. m. m. m.

erhålles gratis

om man prenumererar på

IDUNS MODETIDNING med planscher

som kostar **1 50 för kvartal, 5 kr.** för år i närmaste postkontor, boklåda eller hos Iduns kommissionärer.

Vinter- o. sommarbostad.

Vid Röfors gård, naturskönt belägen 6 km. från Arboga och 2 km. från Alsäng station, finnas att hyra två byggningar om resp. 5 och 7 rum och kök. Mejeri- och trädgårdsprodukter erhållas till moderata priser. Närmare genom korrespondens med Röfors Gårdskontor, adress Jädersbruk. Rikstelefon Arboga 44.

Linnesömnad

utföres med noggrannhet och smak till billigt pris. **Maria Werner,** Mästersamuelsgatan 67, 2 tr. Allm. tel. 7275.

Behagfull plastik,

mjuka linier, genom nyttjande af

ENGELSKA ANTI-CORSETS

finnas hos Fru **Grangren,** Narvavägen 24 Rikstel. 5878.

OBS.! Snörmakeriyrket OBS.!

kan fruntimmer få lära. Maskiner m. m. få öfvertagas. Svar märkt »Lönande arbete», Norrköping p. r.

Läs och märk!

Af alla ekmöbler fås de bästa från **Ekmöbelfabriken i Nyköping.** Begär priskurant.

Toilettpapper,

af bästa kvalitet, sändes mot efterkraf i paket à 2 eller 5 kr. fraktfritt pr järnväg från **Bäckhammars Nya Aktiebolag,** adr. Värml. Björneborg.

Hvarje häfte af **»Moster Emmas Väfbok»** kostar 1 krona 35 öre. Första häftet mattor. Andra häftet gardiner, promenad- och bruddräkter m. m. Erh. mot postf. från utg., adress **Kuddby.**

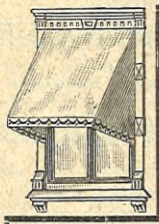

MARKISER
PERSIENNER
TÄLT, FLAGGOR
PRESENNINGAR
SEGELDUK
HÄSTTÄCKEN
MATTOR

P. ERICSSON & Co

Hufvudkontor: GÖTEBORG
Filialkontor: STOCKHOLM

Lektyr.

Ett antal äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjuda för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till *Expeditionen af Idun, Stockholm,* erhålles inom Sverige *portofritt:*

Idun 1892	2: 25
Idun 1893 (n:r 1 felas)	2: 25
Idun 1895 (julnumret oberäknadt)	2: 50
Idun 1896 (d:o d:o)	2: 50
Idun 1897 (d:o d:o)	3: —
Idun 1898 (med julnumret)	3: —
Idun 1899 (n:r 92 och julnumret slut)	3: —
Idun 1901 (med julnumret)	4: 50
Iduns julnummer 1894	0: 20
Iduns julnummer 1898	0: 50
Barngarderoben 1901 (12 n:r)	1: 75
Kamraten 1894 (n:r 19 felas)	1: 25
Kamraten 1896 (» 20 »)	1: 25
Kamraten 1897 (» 18 »)	1: 25
Kamraten 1898	1: 50
Kamraten 1899 (n:r 1 felas)	1: 50
Kamraten 1901	2: —

Exp. af Idun.

Obs.!

Köpare af preparaten **Dynamol, Stefanos** samt d:r Hectors **Kraft- och Närsaltchokolad** böra noga tillse, att vår broschyr benämnd: »Några svenska dietetiska preparat» erhålles, enär ingen den förutan kan använda preparaten. Broschyren utdelas gratis eller sändes den på begäran gratis och franko från Henrikssons Tekniska Fabrik, Örebro.

a, abe, an, and, ar, arm, au, bet, ca, cen, d, dt, e, e, e, el, gu, gve, h, hi, i, i, i, it, ja, ko, l, la, le, ma, n, ol, op, pr, r, ram, ryt, rät, st, st, sta, t, tar, ter, ti, tig, vo, yn, äl. Orden äro: vikt, berg, folkslag, regemente, sommarresidens, namn, jätte, land, naturfenomen, ö, buskväxt, arbetsledare, stad, namn, namn.

BETTY.

ANAGRAM.

Den raska Lisbeth sin panna skakar,
Och på mitt första ordentligt smakar,
Och helt belåten den sedan sätter
På middagsbordet, bland andra rätter;
Men så när dagen har gått till ända,
En släng mitt andra hon får kanhända
Med grannas gossar, som lämna plogen
Och gå att dansa en stund på logen.

H—R C.

KONSONANTFÖRÄNDRINGSGÅTA.

Med *S.* En krydda, utaf alla väl den bästa;
Med *M.* Bereds en dryck som smakar godt de flesta;
Med *G.* Ett otäckt djur, men dock det nyttigt är;
Med *P.* En enkel rätt, som mången nog förtär;
Med *H.* Ett väglag, svårt nog till att dragas med;
Med *K.* Blir kanske snart ditt hufvud med besked;
Med *F.* Var huset som dig bjöds att köpa häromda'n;
Med *V.* Har du nog någon gång din egen framtids plan.

BEATA.

KVADRATGÅTA.

	1	2	3	4	5
1	a	a	a	e	e
2	g	g	i	i	i
3	n	n	n	n	n
4	o	o	p	r	r
5	s	s	s	s	s

De ord, som bildas genom bokstäfvernas omflyttning i de fem rutraderna, betecknas med:

1) hvad vi dagligen läsa i våra tidningar,
2) hur en illa vårdad skog är,
3) är vanligen »skepparhistorien»,
4) människan äger mera än ett sådant,
5) ett kvinnonamn.

De hvarandra motsvarande lod och vågräta raderna skola gifva samma ord.

ONKEL SET.

ARITMOGRYF.

1	1	2	1	3	4	5	2	6	1
2	4	7	8	8	9	10	11	2	4
3	12	8	8	3	4	13	7	10	2
4	1	2	5	2	14	2	5	9	1
5	4	7	8	8	3	4	16	2	15
6	12	16	16	3	17	2	5	5	2
7	18	19	2	4	5	2	1	2	10
8	18	9	16	3	10	14	2	10	16
9	9	10	20	2	8	8	2	16	3
10	10	21	1	8	3	4	11	2	5

Siffrorna utbytas mot bokstäfver. De ord, som därigenom erhållas, äro:

1) ett obehagligt »flygfä»,
2) att utrota oarter och damm med,
3) vattendjur,
4) häftig sammandrabbning,
5) stad i Holland,
6) stad i Sverige,
7) skyddande förhängen,
8) säljas metervis,
9) äro de flesta briljanter,
10) sångfågel.

Äro orden rätt gissade, så bilda begynnelse- och slutbokstäfverna namn på tvänne »godtor» som vanligtvis pläga följas åt.

FIX.

GADUS' Fiskkonserver

äro, enligt analyser och intyg från fackmän, till sin sammansättning i det allra närmaste likställda med **färsk fisk,** och utgöra därför den bästa ersättning för denna senare.

Se "Iduns Hjälpreda" för maj 1901!

ARITMOREMLOGOGRYF.

Siffrorna utbytas mot bokstäfver och erhållas då de betecknande orden.

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 = medel att fördrifva tiden,
10, 16, 1 = räfvens lilla kära bo,
1, 2, 17 = får man efter en afliden,
10, 1, 7, 5 = unnar ingen någon ro,
5, 6, 15 = vill nog mången flicka blifva,
6, 15, 5 = är ett fult och listigt djur,
9, 1, 4 = bör man åt en hungrig gifva,
10, 11 = ligger ofta uppå lur,
14, 7, 1, 17 = däri lägger man de döda,
10, 3, 5, 9, 1, 15 = snickarn detta ofta gör,
5, 13, 2, 6, 4 = rätter, hvilka äro röda,
7, 3, 5, 9, 1 = något skalden kunna bör,
5, 1, 15, 3, 1 = heter ofta fru och flicka,
17, 1, 2, 4, 16, 14 = gungar på den salta väg,
17, 6, 4 = lem, som man så lätt kan vricka,
4, 16, 14 = bäres utaf hög och låg,
10, 13, 9 = fågel, som kan utmärkt simma,
17, 16, 15 = lyser sjöman uti hamn,
12, 6, 16 = gjorde tuppen arla timma,
4, 6, 2 = är den starke gudens namn,
9, 6, 2, 7, 1 = hör till arga hundars läten,
4, 6, 7, 15 = motsats till att vara blöt,
7, 11, 5 = gammal stad, blir ej förgäten,
14, 15, 16, 4, 1 = hvari köksan kokar gröt,
2, 3, 14, 1 = en af gamla hanses'äder,
17, 1, 4 = hvaruppå ofta lägges mat,
10, 13, 17 = det som alla skolbarn gläder,
6, 15, 2, 8 = fågel, fin och delikat,
5, 11, 7, 4, 8, 10 = finnes alltid uti köken,
5, 16, 2, 1 arbetsamt och litet djur,
15, 13, 4 = har ju äfven lilla löken,
10, 1, 5, 9 — 14, 8, 4 = tvänne djur med skild natur.

F. K.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 13.

LOGOGRYFEN: Breflådan: nål, råd, blå, enfald, fel, bref, låda, Beda, Elna, Edla, Erland, Ana, Arne, Alf, Fale, Erna, Lena, Åre, åder, rad, ande, bard, eld, bål, brand, bad, barn, dar, bår, år, ålder, blad, dal, lån, fåra, fäle, land, ned, få, bra.

PYRAMIDGÅTAN: I—II skumma, I—III salong I—IV spratt: 1) s, 2) kap, 3) Uller 4) Minorca, 5) mesanmast, 6) adelsgardet.

KORSGÅTAN: 1) s, 2) apa, 3) sparf, 4) arm, 5) f.

TABULA MAGICAN:

8	5	4	7	6
3	9	8	2	8
4	3	9	8	6
7	5	6	3	9
8	8	3	10	1

ORDSPRÅKSGÅTAN: Köpa grisen i säcken.

FYRTORNETS KONSERVER
GULDMEDALJ i GEFLE 1901
DELIKATESSER FÖR SMÖRGÅSBORDET:
ANJOVIS (FYRTORNETS i ostron. RADHES hushålls.
KAVIAR, RÖKT LAX
HUMMERPASTEJ
RÖKTA SARDINER
RÖKT MAKRILL
RÖKT SILL
m. fl. utmärkta inläggningar
REKOMMENDERAS!

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Många olyckliga fruar. Vi vilja gärna göra hvad vi kunna — till en början genom att bereda plats för eder egen skrifvelse.

Vän af konst. Af utrymmesskäl kunde de ifrågasatta basarbilderna ej inflyta. Detta hindrar dock ingalunda, att en uppsats om det omskrifna hemmet med dess intressanta samlingar jämte bilder och porträtt af dess härskarinna skulle vara välkommen i Idun. Kanske ni godhetsfullt vill förmedla saken?

Moa. Vi hade just med en glad förundran konstaterat, att den epidemi, som kallas »vårdiktssjukan», i år ännu förunderligt litet gjort sig kännbar. Och så kom nu ni med ett så typiskt och fullt utbildadt fall! Vi ha emellertid genast vidtagit lämpliga desinfektionsåtgärder och hoppas, att smittan skall kunna kväfvas i sin linda.

L—n B—m. Vi ämna visst icke bli »skarpa», ty den lilla dikten täckes oss rätt väl i sitt okonstlade behag. Vi skola se till att finna en plats för den lilla värblomman i Iduns örtagårdssångar.

Ego. Annele. Bengta. De poeters vanliga öde! Dock hoppas vi, att delad smärta endast blir — en tredjedels smärta!

Hilma H . . . r. Det var oss omöjligt att finna »pudelns kärna»! Som ett onyttigt, tomt skal hamnade han alltså i papperskorgen.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

E. W. Kan erhållas mot insändande a kr. 1,50.

»B. S. 20 år». Annonsen kostar 3,60 p gång rest torde insändas.

»Mångårig prenumerant», Ousby. 3 kr pr gång.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 A Kungsträdgårdsgatan 2 A.
Sparkasseränta 4 proc.

Fourché's Matolja
världsberömd.
Hos herrar specerihandlande.

Doktor F. Lendgiels'
äkta patenterade
Björk-Balsam.

Denna balsam borttager finnar, fräknar, lefverfläckar, solbränna, näsrodnad, pormaskar och andra hudåkommor.

Bestrykes t. ex. om aftonen ansiktet eller andra hudställen med denna björkbalsam, så afskilja sig följande morgon nästan omärkliga fjäll af huden, hvilken därigenom blifver bländande hvit och mycket fin.

Ett krus balsam kostar 3: 50. Den därtill hörande Opo-pomada och Benzoes-tvål säljes à 1 kr. pr st eller 5: 50 satsen.

Med hvarje krus följer bruksanvisning jämte flera intyg af kände, framstående läkare om dess utmärkta och välgörande egenskaper. Försäljes i Stockholm hos

Ivar L. Bohman,
53 Drottninggatan 53.

Obs.! Sändes till landsorten mot insänd likvid, postförskott eller efterkraf.

LEDIGA PLATSER.

Flicka af god familj, hurtig, snäll samt med bra stil, kan få plats i tjänstemannafamilj å landet nära stad, för att biträda med skrifarbeten och andra i hemmet förekommande göromål. Svar till »Medlem af familjen», Sv. Telegrambyråns Annonsafd., Stockholm, f. v. b., emotses före 15 nästa april och torde åtföljas af fotografi och ref., som återsändas.

Barnsköterska, hälst äldre, stadgad och pålitlig, erhåller bra plats nu genast eller 24 april att sköta en ett års gosse.
Vidare meddelar
Fru Marie Louise Matton,
adr. Agnhammar, Grums.

GOUVERNANTE.
En ung flicka, villig läsa med ett 8 års barn samt dessutom vara behjälplig med kontorsgöromål, hälst musikkunnig, erhåller plats nu genast. Svar med fotografi och betygsafskrifter, adr. »Gouvernante», Ekedalen.

Till husföreståndarinna
för ett prästhus på landet, där husmodern nyligen aflidit, efterlämnande man med 3 barn, hvaraf det yngsta en ettårig flicka, sökes ett troende fruntimmer, som äger bildning, är barnkär, musikalisk, praktisk och har ett godt lynne. Svar med uppgift om ålder, löneanspråk, referenser och fotografi torde snarast insändas till »Kyrkoherde 48», adress Vårt Lands annonskontor, Stockholm, f. v. b.

Genom Nya Inackorderingsbyrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm, etabl. 1887, få bild. flickor, kun. i matlagn., sömn. m. m., genast goda platser.

Två lärarinnebefattningar
vid Västerviks högre flickskola, den ena omfattande tyska i hela skolan och svenska språket i mellanklasserna, den andra geografi i hela skolan och naturkunnighet i 7 och 8 kl., sökas hos undertecknad före 1 maj. Lön i 1:a graden 1100 kr. 25 lektioner i veckan. Kompetens: examen från högre lärarinneseminariet eller därmed jämförlig utbildning. Tillträdas nästa höstermin.
S. G. PALEN.
Kyrkoherde, Västervik.

Lärarinna
för tre barn i ålder mellan 7 och 10 år, önskas till instundande höstermin af familj, bosatt på egendom i mellersta Sverige. Lön omkring 500 kronor. Sökande, som bör hafva genomgått fullständig seminariekurs och hälst kunna meddela undervisning i musik och tyska språket, torde insända betyg och fotografi till »Lärarinna hösten 1902» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, Drottninggatan 2.

Kammarjungfru, skicklig i sömnad, i synnerhet linnesömnad och med goda rekommendationer, får förmånlig plats den 24 april. Svar jämte betyg och fotografi till »Förmånlig plats 1902» under adress S. Gumælii Annonsb., Sthlm.

En bildad flicka, fullt kunnig i klädsömnad och inom ett hus förefallande göromål, kan erhålla en förmånlig plats att gå husmodern tillhanda. Goda betyg fordras. Uppgift om ålder, lönevillkor samt betygsafskrifter tillika med muntliga rekommend. torde af den som härå reflekterar insändas under adress »G. A. T.», Stockholm, Iduns exp. Den sökande anses som medlem af familjen.

Vid Östersunds flickskola
finnes från nästa läsårs början plats för lärarinna, utexaminerad från högre lärarinneseminarium och med undervisningsskyldighet i matematik. Ansökningar, åtföljda af betyg, äfven läkarbetyg, insändas före 1 maj till undertecknad, som lämnar upplysningar.
ALMA RENBORG.
Adr. Östersund.

Vid Hjo samskola
blir till hösten en lärarinneplats ledig. Undervisningsämnen hufvudsakligen matematik och naturkunnighet. Lön 1,000 kr. tillsvidare.
Ansökningshandlingar torde före den 10 april sändas till
(G.21625) STYRELSEN.

Bättre, gladlynt flicka, kunnig i handarbeten, får plats i vår å större landtegendom mot fritt vivre. Svar med fotografi till »Mor och son» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Skolföreståndarinna.
Vid privat samskola på landet är föreståndarinneplatsen ledig till hösten. Elevantalet: 17 à 20. En medlärarinna. Skolan afser att bereda: gossar för inträde i 3:dje klassen af statens läroverk; flickor i 5:te klassen af flickskola. Svar med betyg och rekommendationer sändes märkt »Hösten 1902» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Föreståndarinnebefattningen
vid Filipstads elementarskola för flickor är ledig från nästa läsår. Lönen f. n. 1,300 kr. Ansökningar, åtföljda af nödiga kompetenshandlingar och läkarebetyg, insändas före den 10 nästa april till
K. O. TELLANDER,
ordf. i skolans styrelse.

PLATSSÖKANDE.

En 18-årig flicka önskar plats (hälst på egendom eller herrgård) att såsom medlem af familjen deltaga i förekommande göromål, eller som sällskap åt äldre dam eller jämnårig flicka. Svar till »Familjemedlem», Norrköping p. r.

Att förestå ett enkelt hushåll hos änkling önskas, hälst där barn finnas. Utmärkta betyg. Svar märkt »E. K.» motses tacksamt med snaraste. Aneby p. r.

En bildad dam söker anställning i ett bättre, välordnadt hem, att vara sällskap och stöd för husmodern samt sprida trefnad i hemmet, eller i ett hem där husmodern saknas. Finaste referenser finnas. Svar till »Dansk, Svensk» å filialpostkontoret, Stigbergsliden, Göteborg p. r.

För att lära allt, som förekommer inom ett hem, önskar anspråkslös flicka plats. Svar till »Helene», Örebro p. r.

Ung flicka, som genomgått en kurs i sjukgymn. och massage, äfven delt. i sjukv. kunnig i eng. språket, önskar anst. i fam. eller hos ens. person. Är äfven villig delt. i husl. göromål. Små pret. Svar till »H.», Tidningskont. Östra Larmg. 1, Göteborg.

Apotek. Studentska, 20 år, önskar till våren elevplats å apotek i landsortsstad. Svar med uppgift på lönevillkor m. m. torde snarast sändas till »Apotekselev», Iduns exp.

En bättre, anspråkslös flicka, kunnig i enkl. matl., sömnad, finare handarbeten, musik, önskar plats i treflig familj till den 1 maj. Är villig biträda i skrifgöromål. Någon lön önskas. Svar till »20 år», p. r. Hudiksvall

En barnkär, ung flicka af god familj, önskar medfölja bildad familj ut på landet för att under sommaren, mot fritt vivre och fria resor, handhafva barn om 2 till 10 år. Svar till »Familjemedlem», Arboga p r.

Plats önskas af enkel bildad flicka, kunnig i matlagn., bak, syltn, sömn. Duglig, arbetsam. Svar »Frisk och glad» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm

Ung flicka önskar plats i familj. Är kunnig i väfnad, glansstrykning, handarbeten samt enklare matlagning. Svar märkt »23 år», Boda.

Plats sökes som husmors villiga, dugliga hjälp af bildad flicka, kunnig i matlagning, bakning, sömnad, handarb. Svar »Flit», Iduns exp. f. v. b.

Norra Inackorderingsbyrån, Mäster-Samuelsg. 62, Stockholm Anskaffar lärarinnor, värdinnor, sällskapsd., affärs- och hushållsbitr., barnfröknar m. m.

Junge Deutsche aus guter Familie mit Staatsexamina **sucht bald Platz** als Gesellschafterin und Hilfe der Hausfrau in guter Familie. Hauptbedingung Familienanschluss. Gehalt nach Übereinkommen. Antwort unter »**Tyska**», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

En ung, norsk dame önsker at komme i et större hus, i eller udenfor Stockholm, som selskabsdame eller for at gaa husmoderen tilhaande. Hun er övet i huslig gjerning og musikalsk. Bill. mrk. »A. M.» nedlægges i Hoydahl Ohme's Annonce-Expedition, Christiania.

Bättre flicka, snäll och villig, söker plats i fint bildadt hem att gå frun tillhanda. Ej lön, blott fritt vivre och bli ansedd som familjemedl. Svar »April», p. r. Sölvesborg.

20-årig tjänstemansdotter önskar god plats som hushållsbiträde under husmoder. Innehaft dylik och barnfrökenplats. Utför konstväfn. Svar »Dotter», Iduns exp.

EN UNG FLICKA,
som efter (med höga betyg) aflagd studentexamen, under ett år vistats i England och Tyskland, önskar under instundande sommar plats såsom lärarinna hos någon familj som bor på landet. Goda rekommendationer från lärare samt från föregående anställning kunna erhållas. Svar märkt »Latinstudent» utbedes till Iduns exp.

Ung flicka önskar komma till egendom på landet, för att lära hushåll samt väfning. Frisk vacker trakt vid skog och sjö samt där ungdom finnes. Svar till »Olga 20 år», Vesterås p. r.

Inackordering på landet.
En bildad, anspråkslös flicka, önskar under sommarmånaderna juni, juli och augusti komma i godt hem på landet för att lära hushåll. Svar med prisuppgift till »Anna», Iduns exp.

Flickor mottagas till konfirmering under fem veckor i sommar i ung präst familj. Friskt och naturskönt läge. Svar till »Prästfamilj» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Inackordering
erbjudes i ett bättre, godt hem på landet för 3 äldre fruntimmer eller familj under sommaren, mot 60 kr. i månaden, $1^1/_2$ mil från Visby, men nära järnvägsstation.
Närmare underrättelser lämnas under adress
AURA KLINGWALL,
St. Wellarfve gård.
Roma, Gotland.

Konfirmander.
Under instundande sommar kunna 3 à 4 flickor erhålla konfirmationsundervisning tillsammans med min dotter. Vidare underrättelse genom bref.
Jonsberg d. 1 mars 1902. **K. L. Asproth,** Kyrkoherde.

A. Andersson
St. Paulsg. 34. II

Pellerin's Margarin

är bäst!

De bästa sidentygerna

Nyheter i största urval direkt från fabriken.

erhåller man af förstklassigt råmaterial i solida färger. Den, som önskar ett godt, hållbart sidentyg, torde rekvirera profver från den gamla väl renommerade **Sidenfirman**

E. Spinner & C:ie, Zürich

(förr J. Zürrers sidenfabrik).

SPARA ÖGONEN!

Använd därför alltid

Barnängens Skrif- & Copiebläck

med dess milda, behagliga och för ögonen **alldeles oskadliga** färg!

OBS.! Juryns 1:sta Guldmedalj i Lübeck 1895.
Guldmedalj i Bruxelles 1897.
Det enda bläck, som erhöll
Guldmedalj i Stockholm 1897.
Guldmedalj på Världsutställningen i Paris 1900.

OBS. Det enda icke franska bläck, som erhöll så högt pris.

NYHET!

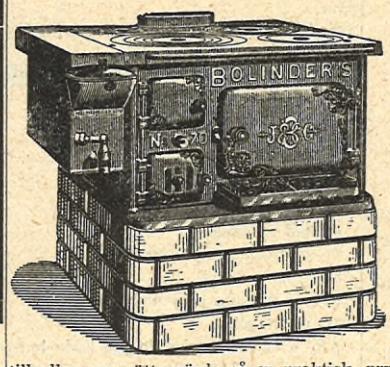

BOLINDERS nya spisar

Patent- och Mönsterskydd.

Härmed vilja vi fästa allmänhetens uppmärksamhet vid att vi nu utsläppt i marknaden en serie spisar, tillverkade efter helt och hållet nya modeller och med ny utstyrsel.

Dessa våra nya spisar erbjuda många väsentliga fördelar och rekommenderas till alla, som sätta värde på en praktisk, prydlig och väl funktionerande spis.

Spisarne kunna eldas med ved, kol eller torf.

J. C. G. Bolinders Mek. Verkst. A.-B., Stockholm

Aktiebolaget Stockholms Diskontobank,

Hufvudkontor: **Regeringsgat. 1,**
Afdelningskontor: **Hötorget 8.**

Högsta depositionsränta	4½ %
Sparkasseränta	4 »
Checkräkningsränta	2 »
Kreditivränta	5 »

Bankaktiebolaget Stockholm—Öfre Norrland,
6 Drottninggatan 6.
Hushållsräkning 4 %.
Kassafack till 15, 20, 25 kronor.

Sparkasseräkning

4 proc. ränta.

Nordiska Kreditbanken
1 Drottninggatan 1
Mynttorget 4 Drottninggatan 102
Hornsgatan 52.

Kappmagasinet IDUNA

12 Kungsträdgårdsgat. 12
rekommenderas.
— NYHETER —
för våren i
Pariser-, Berliner- och Londoner-Modeller.
Beställningar utföras förstklassigt.

Allm. telefon: 8 68, 47 35, 47 36. **Rikstelefon 1 79.**

Olaus Olssons Kolimport-Aktiebolag

etableradt i Stockholm 1880.

1:a Anthracit.

Hushållskol. Cokes. Briketter.

Göteborgs Enskilda Bank

Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 proc.

Första klass Privathotell
en och två trappor upp
8 Birger Jarlsgatan (f. d. 10),
Stockholms fornämsta gata,
Rikstelefon 44 01. — Allm. Telefon 125 39
Edla Carlsson.

Eleganta visitkort

å

Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

!!! En glädjande nyhet !!!

har jag att meddela Eder. Ni som lider af **Gikt, Reumatisk värk, Nervsvaghet, Fallandesot, Sömnlöshet, Magsyra, Hufvud- och Ryggvärk** — samt af kvinnosjukdomar, såsom **Bleksot, Blodförlust, Matthet, Förslappning** m. fl. **onämnbara** svåra sjukdomar, som om de ej i tid blifva botade, medföra döden — eller krympling för lifvet. Och jag har den stora nyheten att meddela Eder att **i kunnen blifva botade** för ofvannämnda m. fl. sjukdomar genom att använda mina

Elektriska Bälten

Dessa bälten tillverkas efter **amerikansk modell** och äro ej att jämföra med andra omannonserade bälten — ty dessa bälten äro ännu ej upphunna hvarken i styrka eller **välgörande** egenskaper — och äro batterierna så inrättade, att den **Elektriska strömmen** kan regleras efter patientens styrka, så att de kunna begagnas af både män och kvinnor, ifrån den starkaste till den svagaste — blott bruksanvisningen följes, som medföljer hvarje bälte. — Gör ett försök — ni som lider, och jag är viss om, att ni aldrig behöfver ångra detsamma! — Priset för bältet N:o 1 med ett batteri af 6 dubbelceller 5 kr., tagas 4 st. på en gång, så lämnas de till 16 kr. Önskas bälten pr efterkraf, så torde 1 kr. i frimärken närslutas som handpenningar, som afräknas då bältet sändes.

Adr.: **Jéan Thonérfelth**, *Burseryd.*

OBS.

För att ingen må betvifla att ofvannämnda bälten hafva förmåga att **bota** eller **lindra** här uppräknade sjukdomar, så har jag beslutat att **fritt** tillsända en hvar ett bälte som blott uppger tydlig adress samt insänder 50 i porto. Jag gör denna uppoffring därför, att ni ej blott **själf** skall bli öfvertygad om den verkan dessa bälten kunna åstadkomma på en sjuk och svag kropp — utan äfven därför att det är i mitt intresse att få dessa bälten bekanta hos Edra grannar. Skrif därför genast, ty endast ett begränsadt antal bälten äro anslagna för gratisutdelning. Skulle anmälningar ingå **sedan** det för utdelning bestämda partiet **150 st.** bälten tagit slut, så **återsändas** dessa rekvirenters frim. med afdrag af porto och på samma gång sändes cirkulär och intyg om bältenas godhet samt agenturvilkor följer, och antagas agenter mot mycket liberala vilkor.

Burseryd i mars 1902.

Jéan Thonérfelth.

Margarin-Aktiebolaget ZENITH'S

Gräddmargarin och **Vanliga Margarin.**

Högsta märket, gräddmargarin kvaliteten »**Zenith**», är i smak och arom samt lämplighet för bak och matlagning fullt jämförlig med finaste natursmör.

Högsta utmärkelse, Guldmedalj, i Gefle 1901.

F. UHNÉR & C:o,

15 Birger Jarlsgatan 15,

slutförsälja tills vidare hela lagret af

Möbeltyger, Mattor, Gardiner *etc.*

OBS.! Delvis under **inköpspris.**

STOMATOLTANDBORSTEN

Stomatoltandborsten.

är böjd efter käkbågen. Borsta tänderna i deras längdriktning.

En vanlig tandborste.

Afstånden mellan de längre borsten äro afpassade efter tändernas bredd, hvarför **Stomatoltandborsten** också äger förmåga att intränga mellan och rengöra tändernas beröringsytor, hvilka som bekant lättast angripas af tandröta.

Pallas Hotell

37 Klarabergsgatan 37
Rikstel. 44 83. Allm. Tel. 60 41.

Rekommenderar 30 väl möblerade rum, elektrisk belysning och nutidens alla bekvämligheter. Betjening möter vid alla tåg.

Knut Fagerström

Det bästa hvetemjölet

fås — till hushållsbruk — äfven i 5 kg. originalpåsar med bruksanvisning.

Plågsam hosta

och **hårdnackad heshet** botas hastigast med **Glandulen.** En läkare, Dr. H. i C. skrifver: »Glandulen» har för mig visat sig vara ett utomordentligt förträffligt läkemedel vid lungsot och lungkatarr. **Vid bruket af detta medel försvinner febern mycket snart** svettningarna om natten upphöra, aptiten blifver påtagligt bättre, och den genom hostan eljest störda sömnen inträder åter. Detta preparat är för närvarande att betrakta såsom botemedel af värde vid behandling af tvinsot.» Glandulen är framställdt af det naturliga, i kroppen alstrade läkemedlet i bronchialkörtlarna och är därför helt och hållet oskadligt. Kan å apoteken erhållas i glas à kr. 4,50 för 100 tabl. eller genom **Kemiska Fabriken Dr. Hofmann Nachf. in Meerane** (Sachsen). Broschyr med uppgifter från läkare och botade sjuka på begäran gratis och franko från ofvannämnda fabrik eller från Hufvuddepoten, Apoteket Lejonet, Malmö.

KNEIPP BADEN, vid Norrköping. **Kurort.** Vattenbehandling m. m. Öppen året om.

Capsuloids har kvaliteten och den noga kvantiteten af järn som **blodet dagligen kan absorbera.**

Capsuloids

frambringa en rikedom på nytt friskt blod, hvarigenom de förmå att bota anemi, bleksot, dålig matsmältning och förstoppning och alla andra sjukdomar, som härröra sig från en försvagad blodkonsistens.

Till Capsuloid Comp. 20/12 1901.

Jag har intagit 4½ ask Capsuloids och finner nu att det ständiga springandet upp och ned i trappan icke längre tröttar mig det minsta, ehuru jag såsom hotelluppassare är strängt upptagen från kl. 7 på morgonen till midnatt och sällan får vistas i friska luften. Då Capsuloids så betydligt stärkt mina krafter, skall jag fortfara att bruka dem, till dess jag återvunnit en fullkomligt frisk ansiktsfärg.

Hôtel Rydberg, Stockholm.
WILHELM HENCK.

Capsuloids erhållas å alla apotek à kr. 2,50 pr ask. Enda fabrik **Capsuloid Company**, 31 Snow Hill, London.

50 st. de vackraste vybrefkort från Värmland, hvaribland John Ericssonsmonumentet, E. G. Geijers födelsehem, Tegnérrummet i Rämen m. fl. för tillsammans 3 kronor, mot förut insänd likvid.

Priskurant å vykortsalbum tillhandahålles på begäran.

Vybrefkort besvaras frankerade mot 15 öre i frimärken.

Bronellska Bokhandeln, Filipstad.

Lundby Skönfärgeri och Kem. Tvättanstalt, Göteborg,

behandlar allt till Herr-, Dam- och Barn-garderoben hörande, samt andra i ett hem förekommande persedlar, såsom dukar, täcken, filtar, portièrer, möbel- och andra tyger m. m. Herrkostymer lagas m. m. om så önskas. Eget skrädderi. Insänden direkt eller till ombud edra plagg, som tvättas kemiskt, färgas m. m. fort, väl och billigt. Tidsenlig, ny metod.

OBS.! Enda anstalt i Sverige, hvilken som specialité uteslutande arbetar med kemisk tvätt och konstfärgning.

Musikinstrument och strängar

af alla slag levereras direkt från fabriken till billigaste priser under garanti.

Ernst Reinh. Voigt
Markneukirchen J. 38, Sachsen.

Kataloger på danska språket gratis och franko. Messingssextetter af tyska och svenska modeller

Prenumerera på KAMRATEN!

Förstklassiga

Pianinon och Flyglar

efter Steinways system samt

Orglar

med pat. pipton tillverkas och försäljas med garanti äfven på förmånliga betalningsvillkor af

ÖSTLIND & ALMQUIST i Arvika.

STOCKHOLM, Vasagatan 50. GÖTEBORG, Vestra Hamng. 18. MALMÖ, Baltzargatan 10.

Firman, som **in-** och **utrikes** erhållit **guldmedaljer**, erhöll **guldmedalj** vid Gefleutställningen 1901 för både orglar, pianinon och flyglar. Nordens största fabrik i branschen. Årlig tillverkning omkring 1500 instrument.

DORSIN,

ett enastående polérmedel för renoverande af alla slag polerade och lackerade föremål, där glansen genom ålder och nötning gått förlorad. Lämnar **verklig, varaktig polityrglans,** utan fettbeläggning. Ej att förväxla med hittills utbjudna s. k. polérmedel. Erhålles hos färg- och materialhandlare samt i parti hos fabrikanterna

Dorch, Bäcksin & C:os Aktiebolag,
Göteborg och **Stockholm.**

Profflaskor till landsorten mot 1 kr. i frimärken.